

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
(ΥΔΑΣ) – HELLENIC AID

*Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
(ΚΑΒ)
της
Ελλάδος*

Έκθεση
προς την
Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Άμυνας
της
Βουλής των Ελλήνων
για το
Έτος 2002

ΑΘΗΝΑ 2003

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
(ΥΛΑΣ) – HELLENIC AID

*Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
(ΚΑΒ)
της
Ελλάδος*

Έκθεση
προς την
Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Άμυνας
της
Βουλής των Ελλήνων
για το
Έτος 2002

ΑΘΗΝΑ 2003

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	σελ. 2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ (ελληνικών).....	σελ. 6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ (ξενόγλωσσων).....	σελ. 7
ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ.....	σελ. 8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1. Γενικά.....	σελ.15
1.2 Τρέχοντες κύριοι προσανατολισμοί πολιτικής	σελ.22
1.3 Διοίκηση της Βοήθειας.....	σελ.24
1.3.1 Το θεσμικό Πλαίσιο.....	σελ.24
1.3.2 Το Σύστημα Διοίκησης και Οργάνωσης της Αναπτυξιακής Βοήθειας.....	σελ.27
1.3.2.1 Διυπουργική Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ).....	σελ.27
1.3.2.2 Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ/ ΥΠΕΞ.).....	σελ.28
1.3.2.3 Φορείς Υλοποίησης Προγραμμάτων και Προσωπικό.....	σελ.32
1.4 Η Διαμόρφωση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Βοήθειας.....	σελ.34
1.4.1 Τα Μεσοπρόθεσμα Πενταετή Προγράμματα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος (ΠΠΑΣΒΕ).....	σελ.34
1.4.1.1 Βασικές αρχές.....	σελ.34
1.4.1.2 Το Πρώτο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας (1 ^ο ΠΠΑΣΒΕ 1997-2001).....	σελ.37
1.4.1.3 Στόχοι και τομείς δραστηριότητας του 2 ^{ου} ΠΠΑΣΒΕ.....	σελ.40
1.4.2 Η Αναπτυξιακή Βοήθεια της Ελλάδας στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη.....	σελ.42
1.4.2.1 Η πολιτική της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος προς τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.....	σελ.42
1.4.2.2 Οι στόχοι της πολιτικής της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη.....	σελ. 44
1.4.2.3 Το Ελληνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ).....	σελ. 46

2. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

2.1 Δράσεις που ελήφθησαν για την υλοποίηση των αρχών της DAC για την αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας.....	σελ. 53
2.1.1 Αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος (εσωτερική διαδικασία).....	σελ. 53
2.1.2 Συμμετοχή στις διεθνείς διαδικασίες.....	σελ. 54
2.1.3 Διαδικασία επιθεώρησης (Peer Review) της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος από τη DAC.....	σελ. 54

3. ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- 3.1 Περιγραφή της εργασίας που γίνεται για την πληροφόρηση της Κοινής Γνώμης.....σελ.57

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

4. ΟΓΚΟΣ ΟΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

- 4.1 Τάσεις στις δαπάνες και δεσμεύσεις-υποχρεώσεις ΟΔΑ.....σελ.60
 4.2 Πολυμερής βοήθεια σε σύγκριση με τη διμερή.....σελ.61
 4.3 Προοπτικές για τις δαπάνες ΟΔΑ, ΟΔΑ/ΑΕΠ λόγος-αναλογία και στόχοι.....σελ.61

5. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ. ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

- 5.1 Εξελίξεις στη σύσταση της βοήθειας (διμερής, πολυμερής, τεχνική βοήθεια, χρηματοδοτική βοήθεια, τομεακή βοήθεια, βοήθεια για τη στήριξη ισοζυγίου πληρωμών, βοήθεια σε είδος, επισιτιστική βοήθεια, επείγουσα βοήθεια, περιφερειακή συνεργασία και τάσεις τομεακής βοήθειας).....σελ.63
 5.1.1 Κοινωνική Υποδομή και Κοινωνικές Υπηρεσίες.....σελ.64
 5.1.1.1 Εκπαίδευση
 5.1.1.2 Υγεία
 5.1.1.3 Παροχή νερού και απολύμανση
 5.1.1.4 Διοίκηση και αστική κοινωνία
 5.1.1.5 Λοιπές κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες
 5.1.2 Οικονομική Υποδομή και Υπηρεσίες.....σελ.64
 5.1.2.1 Μεταφορές
 5.1.2.2 Επικοινωνίες
 5.1.2.3 Ενέργεια
 5.1.2.4 Τραπεζικές, χρηματοδοτικές, επιχειρηματικές και λοιπές υπηρεσίες
 5.1.2.5 Λοιπές οικονομικές υποδομές και υπηρεσίες
 5.1.3 Τομείς Παραγωγής.....σελ.65
 5.1.3.1 Γεωργία
 5.1.3.2 Δάση και Αλιεία
 5.1.3.3 Βιομηχανία-ορυκτός πλούτος και εξόρυξη
 5.1.3.4 Εμπόριο
 5.1.3.5 Τουρισμός
 5.1.4 Επείγουσα Βοήθεια.....σελ.66
 5.1.4.1 Επείγουσα έκτακτη βοήθεια
 5.2 Βοήθεια για ειδικούς σκοπούς [Γυναίκες στην ανάπτυξη (WID), περιβάλλον, πληθυσμιακά θέματα].....σελ.66
 5.2.1 Γυναίκες και ανάπτυξη.....σελ.66
 5.2.1.1 περιβάλλον

6. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

- 6.1 Πολιτικές και πρωτοβουλίες στη γεωγραφική κατανομή της βοήθειας μεταξύ των αποδεκτριών χωρών και κατηγορίες χωρών.....σελ.67
 6.2 Χώρες προτεραιότητας ή συγκέντρωσης της βοήθειας.....σελ.67
 6.2.1 Ευρώπη.....σελ.68
 6.2.2 Ασία.....σελ.68

6.2.3 Αφρική.....	σελ.69
6.2.4 Αμερική.....	σελ.69

7. ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

7.1 Πολιτικές πρακτικές και τάσεις χειρισμού της συνδεδεμένης και μη βοήθειας, περιλαμβανομένης και της θέσης σε εφαρμογή των Νέων Μέτρων της DAC στο πεδίο της συνδεδεμένης βοήθειας, σχεδιασμένων να περιορίσουν την παραμόρφωση της βοήθειας και του εμπορίου.....	σελ.70
---	--------

8. ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚΟ)

8.1 Τρόπιοι, πολιτικές και κριτήρια για συγχρηματοδότηση προγραμμάτων ΜΚΟ.....	σελ.71
--	--------

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

9. ΠΙΝΑΚΕΣ.....	σελ.77
------------------------	--------

1. Κύριοι δείκτες όγκου διμερούς και πολυμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) και συνολικές κρατικές ροές [έτη 1995-1997]

1^Α. Κύριοι δείκτες όγκου διμερούς και πολυμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) και συνολικές κρατικές ροές [έτη 1998-2002]

2. Πενταετές πρόγραμμα διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας 1997-2002 [Στόχοι – Υλοποίηση ODA/OA έτη 1997-2002]

3. Συνολικές καθαρές δαπάνες κατανεμητέας διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά κύριες κατηγορίες και γεωγραφικές περιοχές [έτη 1997-2002]

4. Καθαρές δαπάνες διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά τομέα και γεωγραφική περιοχή [έτος 2002]

5. Κύριοι αποδέκτες καθαρών δαπανών διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) – [έτος 2002]

10. ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	σελ.86
--------------------------------------	--------

A. Καθαρές δαπάνες διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας(OA) ως ποσοστό του ΑΕΠ [έτη 1995-2002]

B. Ποσοστιαία κατανομή διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά γεωγραφική περιοχή [έτη 1997-2002]

- Γ. Κατανομή διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας I) [έτος 2002]
- Δ. Κατανομή κρατικής βοήθειας (OA) κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας II) [έτος 2002]
- Ε. Ποσοστιαία κατανομή της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά είδος [έτος 2002]
- ΣΤ. Ποσοστιαία κατανομή της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά είδος και κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας I + II) [έτος 2002]

11. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΚΟ.....σελ. 93

ΠΙΝΑΚΑΣ Συντηρήσεων (ελληνικών)

α	Β
ΓΓΔΣ	Γενική Γραμματεία Διεθνών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ
ΔΑΣ-ΕΧ-Π	Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων του ΥΠΕΘΟ
ΔΣΣ	Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης
ΕΟΜΜΕΧ	Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας
ΕΟΣΔΟΣ	Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων της Ελλάδος
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΠΑ	Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Ελλάδος
ΕΣΟΑΒ	Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων
ΚΑΒ	Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
ΚΑΕ	Χώρες Κεντρικής – Ανατολικής Ευρώπης
ΚΑΚ	Χώρες Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικός Οργανισμός
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΛΑΑΧ	Λιγότερο Ανπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες
ΝΑΕ	Χώρες Νοτιοανατολικής Ευρώπης
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού
ΟΑΕΠ	Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων
ΟΔΓ	Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (Σερβία, Μαυροβούνια, Κοσσυφοπέδιο)
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΕ	Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου
ΠΓΔΜ	Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΠΠΑΣΒΕ	Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος
ΣΣΝΑΕ	Σύμφωνο Σταθερότητας Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης
ΥΔΑΣ	Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας
ΥΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Αμύνης
ΥΕΝ	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΞ	Υπουργείο Εξωτερικών
ΥΠΕΠΘ	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠΕΣΔΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΥΓ-ΠΡ	Υπουργείο Υγείας – Πρόνοιας

ΠΙΝΑΚΑΣ Συντμήσεων (ξενόγλωσσων)

BSTDB	Black Sea Trade and Development Bank
CEEC	Central and Eastern European Countries
CIS	Commonwealth of Independent States
DAC	Development Assistance Committee
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EC	European Commission – Budget: Development
ECHO	European Community Humanitarian Office
EDF	European Development Fund
EIB	European Investment Bank
EU	European Union
FAO	Food and Agricultural Organization
GEF	Global Environment Facility
GNP	Gross National Product
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development
IDA	International Development Association
IFC	International Finance Corporation
IMF	International Monetary Fund
ILO	International Labour Organization
MIGA	Multilateral Investment Guarantee Agency
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NGOs	Non Governmental Organizations
GNP	Gross National Product
OA	Official Aid
ODA	Official Development Assistance
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
OOF	Other Official Flows
PHARE	Assistance for Economic Restructuring in the Countries of Central and Eastern Europe
SEECF	South East European Procedure
SME	Small and Medium-sized Enterprises
TACIS	Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States (CIS)
UN	United Nations
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UNDCP	United Nations International Drug Control Programme
UNDP	United Nations Development Programme
UNDRO	United Nations Office of the Disaster Relief Co-ordinator
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNFPA	United Nations Population Fund
UNHCR	United Nations Office of the United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNO	United Nations Organization
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organization

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση της Ελληνικής Διμερούς και Πολυμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας χρήσεως έτους 2002 περιλαμβάνει τις δραστηριότητες και τα επιτεύγματα των προσπαθειών που κατεβλήθησαν από Υπουργεία, Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) της Ελλάδος, κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο έως το Δεκέμβριο του 2002, στην πορεία παροχής αναπτυξιακής βοήθειας σε χώρες υπό ανάπτυξη και σε χώρες με οικονομίες σε μετάβαση.

- Το 2002 θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το έτος των μεγάλων θεσμικών μεταβολών και της προετοιμασίας για το Δεύτερο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος (ΠΑΣΣΒ). Έχοντας την εμπειρία του Πρώτου Μεσοπρόθεσμου Πενταετούς, την αγαστή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων του Ελληνικού Κράτους και των ΜΚΟ, τις υποδείξεις της DAC καθώς και την αποφασιστικότητα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, η ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στη θέσπιση σημαντικών μεταβολών, τόσο στην οργάνωση του συστήματος της αναπτυξιακής βοήθειας όσο και στον προγραμματισμό και υλοποίηση του 2ου ΠΠΣΒ και του Ελληνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ).
- Από διοικητικής πλευράς προωθήθηκε η προσπάθεια εξορθολογισμού του όλου συστήματος παροχής αναπτυξιακής βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες, με γνώμονα τόσο τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee – DAC) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), όσο και τους στόχους της Ελλάδος στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης είναι αξιοσημείωτο ότι παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς, λόγω της ένταξης της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), η διμερής και πολυμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (ODA/OA) που παρεσχέθηκε εντός του έτους ήταν πολύ μεγαλύτερη από το 2001.
- Με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 159 της 17ης Ιουνίου 2002 (ΦΕΚ 140/Α'/17-6-2002) μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών η Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων. Η Διεύθυνση αυτή εντάχθηκε στην Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) που αποτελεί Γενική Διεύθυνση του ΥΠΕΞ. Η μεταφορά αυτή αρμοδιοτήτων εντάσσεται στην πολιτική απόφαση που έλαβε η ελληνική κυβέρνηση, ακολουθώντας τα διεθνή πρότυπα, ότι η οικονομική διπλωματία θα πρέπει να ενταχθεί σ' ένα ενιαίο κέντρο. Η θεσμική αυτή αλλαγή συμβάλει στη δημιουργία ενός ενιαίου κέντρου αποφάσεων για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της διμερούς αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία είναι αναγκαίος μοχλός στην άσκηση της οικονομικής διπλωματίας. Επίσης, μ' αυτή την αλλαγή ενισχύεται ο συντονισμός και η διασύνδεση των προτεραιοτήτων της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας με τις προτεραιότητες της πολυμερούς βοήθειας.
- Το 2002 η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών ήταν ο σημαντικότερος φορέας παροχής αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω ΜΚΟ. Ωστόσο δεν ήταν ο μόνος. Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, το ΥΠΕΧΩΔΕ και το ΥΠΕΘΟ παρέιχαν επίσης βοήθεια σε τρίτες χώρες μέσω ΜΚΟ.

- Ψηφίσθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο ο Νόμος για το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (Ν. 2996/2002, ΦΕΚ 62 τεύχος Α'). Με το Νόμο αυτό προσδιορίζονται ο σκοπός και η διάρκεια του Σχεδίου, τα επωφελούμενα κράτη, οι μορφές της οικονομικής στήριξης που η Ελλάδα παρέχει, η προώθηση συμβάσεων διμερούς οικονομικής συνεργασίας με κάθε μια από τις επωφελούμενες χώρες, η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης, οι πόροι του Σχεδίου καθώς και ο τρόπος της ένταξης και της χρηματοδότησης στο Σχέδιο Ιδιωτικών Επενδύσεων. Διμερείς Συμφωνίες Αναπτυξιακής Συνεργασίας, πενταετούς διάρκειας, καταρτίστηκαν και υπογράφηκαν με την Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Βουλγαρία, τη Σερβία- Μαυροβούνιο, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και τη Ρουμανία. Επίσης, συστάθηκε το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδας με έδρα τη Θεσσαλονίκη που θα δρα ως περιφερειακή υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών.
- Ο βασικός στόχος της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας εξακολουθεί να είναι η μείωση της φτώχειας. Η μείωση της φτώχειας δεν είναι δυνατή χωρίς τη συγκρότηση μιας συνεκτικής δέσμης πολιτικών που θα αποσκοπούν στην αρμονική και την προοδευτική ενσωμάτωση των ανατιτισσομένων και υπό μετάβαση χωρών στη διεθνή οικονομία, τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας, την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, την επιστράτευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πηγών καθώς και την επίτευξη αιεφόρου ανάπτυξης. Στα πλαίσια της καταπολέμησης της φτώχειας, η Ελλάδα υλοποίησε σημαντικές δράσεις, τόσο παροχής αναπτυξιακής όσο και ανθρωπιστικής βοήθειας. Στις τελευταίες περιλαμβάνεται και η παροχή επείγουσας βοήθειας σε περιοχές που βρίσκονταν σε κρίση λόγω ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών.
- Το παρελθόν οργανωτικό πλαίσιο του Κρατικού Τομέα της Ελλάδος που ασχολούνταν με θέματα αναπτυξιακής βοήθειας (9 Υπουργεία και 4 Οργανισμοί) ήταν σχετικά ευρύ και σύνθετο. Αν και το σύστημα αυτό έχει το πλεονέκτημα της ευλιγισίας, όμως παρατηρήθηκαν δυσκολίες στο συντονισμό με συνέπεια την απώλεια αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. Η ανάληψη συντονιστικού ρόλου από την ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών το 2002, συνέβαλε σημαντικά στον περιορισμό των οργανωτικών δυσλειτουργιών και βελτίωσε κατά πολύ το συντονισμό στην παροχή της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας, σύμφωνα με τις αρχές της DAC.
- Όσον αφορά το προσωπικό των φορέων υλοποίησης, η Ελλάδα δεν έχει προς το παρόν την οικονομική δυνατότητα να «στρατολογήσει» προσωπικό και εθελοντές που θα ασχολούνται ειδικά με θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας, πράγμα που θα ήταν και προτιμητέο. Παρόλα αυτά καταβλήθηκε προσπάθεια τα κενά που παρουσιάζονταν να καλύπτονταν από τις διπλωματικές αρχές και ιδιαίτερα από τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων που από το 2002 ανήκουν στη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών. Η απόδοση των Γραφείων αυτών τα τελευταία χρόνια σε θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας έχει βελτιωθεί σημαντικά. Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 του Νόμου 3196 (ΦΕΚ 274 Α'/2-12-2003) τα Γραφεία Εμπορικών Οικονομικών Υποθέσεων υποστηρίζουν την ΥΔΑΣ κατά την εκτέλεση των προγραμμάτων της και υποβάλλουν μελέτες και εισηγήσεις για νέες δράσεις επί θεμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας και ειδικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, παρακολουθούν και υποστηρίζουν εν γένει την εκτέλεση του Ελληνικού Σχεδίου Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων καθώς και των προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, ενώ παράλληλα παρακολουθούν, καταγράφουν και ενημερώνουν για ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα τεχνικής, οικονομικής συνεργασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας. **Όμως, όπως τονίζει στη σχετική έκθεσή της η DAC, θα**

ήταν προτιμότερο τα ζητήματα της παροχής αναπτυξιακής συνεργασίας να μην φαίνεται ότι είναι αντικείμενο φορέων που κύρια αρμοδιότητά τους είναι η εξυπηρέτηση των εμπορικών και των οικονομικών ζητημάτων συνεργασίας.

- Η Ελλάδα επεδίωξε η παροχή της διμερούς της αναπτυξιακής βοήθειας να συνδυαστεί μ' εκείνη διεθνών οργανισμών και φορέων. Η ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια θα πρέπει να εναρμονίζεται με τις διεθνείς προσπάθειες διμερούς και πολυμερούς χαρακτήρα για να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα. Ιδιαίτερα, στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, οι ανάγκες της περιοχής είναι τεράστιες και θα ήταν αυταπάτη να νομίζει κανείς ότι η Ελλάδα- όσο και εάν είναι ουσιαστική η αναπτυξιακή βοήθεια που παρέχει- μπορεί να δράσει αποτελεσματικά ενεργώντας αυτόνομα και ξεκομμένα από τις άλλες διεθνείς παρεμβάσεις. Οι οργανωτικές αλλαγές που αναφέρθηκαν πιο πάνω αναμένεται να συμβάλουν ουσιαστικά στη διασύνδεση της ελληνικής διμερούς με την ελληνική πολυμερή βοήθεια.
- Στόχος της Ελλάδος από το 1997 και για τα επόμενα πέντε χρόνια μέχρι το 2001 ήταν η διμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (Official Development Assistance – ODA και Official Aid - OA) να αυξηθεί κατά 0,08 % του ΑΕΠ - σε σχέση με το έτος βάσης 1996 που ανερχόταν σε 0,02 % - και να φθάσει το έτος 2001 το 0,10% του ΑΕΠ. Το 2000 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,09 % ή 98,91 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 19,89 εκατ. δολ. ΗΠΑ και σε σχέση με το 1997 κατά 62,58 εκατ. δολ. ΗΠΑ. Το 2001 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,07 % ή 82,62 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή μειώθηκαν μεν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 16,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ και αυξήθηκαν σε σχέση με το 1997 κατά 46,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το έτος 2002 η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) ανήλθε σε 292,02 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 0,22 % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα 169,15 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,13 % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 122,86 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,09 % του ΑΕΠ. Κύριοι αποδέκτες της παρασχεθείσας πολυμερούς αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος κατά το έτος 2002 ήταν: η ΕΕ με 125,44 εκατ. δολ. ΗΠΑ (74,15 % στο σύνολο της πολυμερούς βοήθειας), ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών και οι θυγατρικοί του με 21,07 εκατ. δολ. ΗΠΑ (12,46 %) και η Ομάδα της Παγκόσμιας Τράπεζας με 6,80 εκατ. δολ. ΗΠΑ (4 %), ενώ το υπόλοιπο ποσό (9,4 %) μοιράσθηκε σε άλλους διεθνείς οργανισμούς.
- Η αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος κατά τα έτη 1997-2002 διανεμήθηκε μεταξύ των παραδοσιακών ιομένων καθώς και μεταξύ νέων δραστηριοτήτων διμερούς συνεργασίας που αναπτύχθηκαν εντός του πλαισίου του αντίστοιχου προγράμματος πολιτικής. Το έτος 1997, η διμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (ODA/OA) ανήλθε σε 45,34 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 σε 108,97 εκατ. δολ. ΗΠΑ και το 2002 σε 122,86 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Η Ελληνική πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας συνέχισε και το 2002 να θεωρεί ότι η ανάπτυξη του κοινωνικού τομέα αποτελεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες επένδυση και στρατηγική επιτυχία. Γι'αυτό επιδιώχθηκε ένα μεγάλο τμήμα από τη δαπάνη στον κοινωνικό τομέα να διοχετευθεί σε δράσεις για την εκπαίδευση και την υγεία, στις υπαιτίες, με δεδομένο ότι ο ανθρώπινος παράγων είναι καθοριστικός για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία. Οι εκχωρηθείσες πιστώσεις κατά είδος βοήθειας κατά το 2002 διαμορφώθηκαν ως εξής:
Κοινωνική υποδομή και κοινωνικές υπηρεσίες : έλαβε το 78% των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 95,66 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο

ποσοστό ανήλθε σε 82,31% ή 73,37 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Οικονομική υποδομή και υπηρεσίες: Κατά τη διάρκεια του 2002 αυτός ο κύριος τομέας έλαβε το 7 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 8,02 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 4,66 % ή 4,15 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Τομείς παραγωγής: Κατά τη διάρκεια του 2002 αυτός ο τομέας έλαβε το 2% των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 2,73 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 4,14% ή 3,70 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Βοήθεια σε είδος και γενικά προγράμματα βοήθειας: Κατά τη διάρκεια του 2002 αυτός ο τομέας έλαβε το 0,00 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 70.000 δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 1,58% ή 1,41 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Επείγουσα έκτακτη βοήθεια: Κατά τη διάρκεια του 2002 αυτός ο τομέας έλαβε το 5% των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 6,73 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 4,70% ή 4,19 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Βοήθεια για ειδικούς σκοπούς [Γυναίκες στην ανάπτυξη (WID), περιβάλλον, πληθυσμιακά θέματα] : Κατά τη διάρκεια του 2002 αυτός ο τομέας έλαβε το 6% των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 6,76 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2001 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 3,84% ή 3,42 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- Οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες κατευθύνθηκε το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας το 2002, ήταν :
 - **Ευρώπη:** Ποσοστό 77,2 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.
 - **Ασία:** Ποσοστό 15,4 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας
 - **Αφρική:** Ποσοστό 1,8 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.
 - **Αμερική:** Ποσοστό 0,2 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.
- **Πρόθεση της Ελλάδος είναι να εργασθεί προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της ποσότητας και ποιότητας της παρεχόμενης βοήθειας προς τις λιγότερο Αναπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες (ΛΑΑΧ) σύμφωνα με τους Στόχους της Χιλιετηρίδας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Millenium Development Goals (MDGs) Σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία η συνολική διμερής βοήθεια της Ελλάδος προς τις ΛΑΑΧ, έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια.**
- Το Πρόγραμμα 1997-2001 προέβλεπε ότι τα δύο τρίτα περίπου της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας θα κατευθυνόταν σ' έναν περιορισμένο αριθμό κρατών, τα οποία η Ελλάδα θεωρούσε ως χώρες προτεραιότητας, όπως η Αλβανία, η Αρμενία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η Γεωργία, οι περιοχές της Παλαιστινιακής Αρχής και η Ουκρανία. Στη διάρκεια, ωστόσο, της υλοποίησης του προγράμματος προστέθηκαν η Γιουγκοσλαβία και η πΓΔΜ καθώς και άλλες χώρες για τις οποίες υπήρξε ανάγκη να αποσταλεί έκτακτη βοήθεια, κυρίως επισιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσης. Οι περιοχές αυτές εξάλλου αποτελούσαν την τελευταία πενταετία και τις πρωταρχικές προτεραιότητες της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας.
- Βασικός στόχος του 2ου ΠΠΑΣΒΕ είναι το σύνολο της Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας ως ποσοστό ΑΕΠ (μη συμπεριλαμβανομένης της ΟΑ) να ανέλθει σε 0,10% το 2003, σε 0,15% το 2004, σε 0,20 το 2005, σε 0,23 το 2006 , ενώ μόλις το 1997 ήταν 0,03%, μια αύξηση δηλαδή της Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας της τάξης του 1/66 % σε μια δεκαετία. Συνολικά, ο στόχος είναι η **συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) να ανέλθει το 2006 στο 0,33% του ΑΕΠ.**
- Οι πόροι που θα μεταφερθούν, τουλάχιστον τα πρώτα χρόνια υλοποίησης του 2ου ΠΠΑΣΒΕ, από τον ελληνικό προϋπολογισμό θα αφορούν, κατά κύριο λόγο, όπως και στο 1ο ΠΠΑΣΒΕ, τους εξής γεωγραφικούς χώρους: Βαλκάνια, Μέση Ανατολή, το Ιράκ,

Αφανιστάν καθώς και την Αιθιοπία, Ερυθραία και Ακτή Ελεφαντού. Από το 2006, όμως, οι πόροι που θα διατίθενται για την περιοχή των Βαλκανίων θα μειώνονται τόσο ως ποσοστά όσο και σε απόλυτους αριθμούς, έτσι ώστε να είναι δυνατόν η βοήθεια να αυξηθεί και σ' άλλες γεωγραφικές περιοχές, όπου τα προβλήματα της φτώχειας είναι περισσότερο έντονα. Έτσι, ενώ το 2003 παρατηρείται μια ασυμμετρία στην κατανομή της βοήθειας ως προς τις γεωγραφικές περιοχές με κύριο αποδέκτη της βοήθειας τα Βαλκάνια (68,8 % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας), σταδιακά μέχρι το 2007 αυτή η ασυμμετρία θα έχει ανατραπεί και η κατανομή θα είναι περισσότερο ισορροπημένη με την Αφρική να δέχεται το 27,5%, τις χώρες της Μέσης Ανατολής και Βορείου Αφρικής το 24,3%, τις Βαλκανικές χώρες το 21,2 % , τις χώρες ΚΑΚ το 17,6% και μόνο οι χώρες της Ασίας και Λατινικής Αμερικής θα λάβουν το 6,4% , ενώ ένα ποσό που αντιπροσωπεύει το 3% της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας μένει ακατανέμητο.

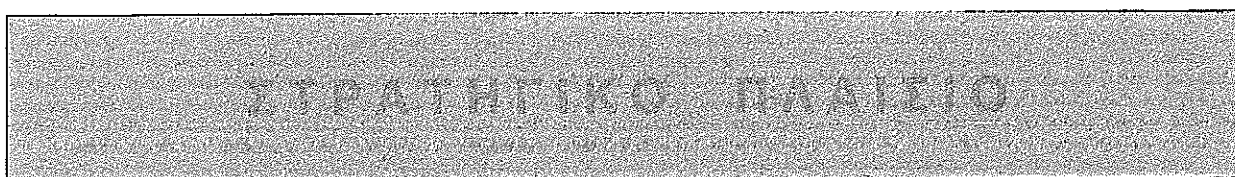
- Οι πόροι που κατευθύνονται στην υποσαχारीκή Αφρική θα διπλασιάζονται σχεδόν κάθε χρόνο, έτσι ώστε το 2007 η Αφρική να καταστεί ο κυριότερος αποδέκτης της ελληνικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Σε ποσά η βοήθεια που προβλέπεται για την Αφρική από 12,60 έκατ, ευρώ το 2003 - ποσοστό 8,3% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας - αναμένεται το 2007 να ανέρχεται σε 124,5 έκατ, ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό 27,5% % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας, Προβλέπεται, δηλαδή, δεκαπλάσια για την περίοδο 2003- 2007 συνολική αύξηση για την Αφρική πράγμα που σημαίνει, ότι η Ελλάδα, όπως και οι άλλες χώρες της DAC, θα δίνει το μεγαλύτερο μέρος της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής τους βοήθειας στις Αναπτυσσόμενες Χώρες και στις λιγότερο ανεπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό σε κατά είδος αναπτυξιακή βοήθεια θα το έχει η τεχνική συνεργασία αλλά το ποσοστό αυτό δεν προβλέπεται να μεταβληθεί εντυπωσιακά κατά τη διάρκεια της περιόδου 2003- 2007: από 64% το 2003 σε 68% το 2004, σε 70% το 2006, σε 71% το 2007, με το συνολικό ποσοστό της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας την περίοδο 2003-2007 να ανέρχεται σε 69,39%
- Η ελληνική οικονομική διπλωματία προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης δραστηριοποιήθηκε προς τις εξής κατευθύνσεις: στην ενδυνάμωση των διμερών οικονομικών δεσμών και την αύξηση της συνεργασίας σε πολλά πεδία, στην παροχή υποστήριξης των προσπαθειών που ο ιδιωτικός τομέας καταβάλλει, στην ανάπτυξη και την υποβοήθηση όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την πολυμερή οικονομική συνεργασία και στην υποστήριξη των προσπαθειών των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.
- Οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης εστιάζονται: στην ενίσχυση και δημιουργία ισχυρών δημοκρατικών θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους δικαίου, στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των υποδομών, στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους αλλά και την εξάλειψη του φαινομένου της φτώχειας και την αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων, στην προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Διοίκησης, στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα του εργατικού, του υπαλληλικού και του επιστημονικού δυναμικού των επωφελομένων κρατών. Οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται αποτελεσματικότερα στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής,

- Η Ελλάδα, υπηρετώντας με συνέπεια και συνέχεια το στόχο της ανάπτυξης της σταθερότητας και της ευημερίας στα Βαλκάνια με κατεύθυνση την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού των χωρών της Βαλκανικής, είχε ήδη από το 1999 αρχίσει να επεξεργάζεται το ΕΣΟΑΒ, το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων που αφορά τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την ΠΓΔΜ, τη Γιουγκοσλαβία, τη Βοσνία- Ερζεγοβίνη και την Αλβανία, το οποίο και άρχισε να υλοποιείται από το 2002 μετά τη ψήφιση του Νόμου 2996/2002. Σκοπός των χρηματοδοτήσεων στα πλαίσια του ΕΣΟΑΒ είναι κυρίως, ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και αυτοδιοίκησης, η στήριξη των δημοκρατικών θεσμών και ιδιαίτερα η συνεργασία των Κοινοβουλίων, η στήριξη του κράτους δικαίου, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, η αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων και η κατάρτιση του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελομένων κρατών.
- Οι πόροι για την πενταετή περίοδο 2003-2007 που διατίθενται για κάθε κράτος μέσω του ΕΣΟΑΒ έχουν προσδιοριστεί, σε τιμές ευρώ, του 2002 ως εξής: **Βουλγαρία: 54.290.000, Ρουμανία: 70.430.000, ΠΓΔΜ: 74.840.000, Αλβανία: 49.890.000, Γιουγκοσλαβία: 250.000.000 εκ των οποίων η Σερβία: 232.500.000 και το Μαυροβούνιο: 17.500.000, Βοσνία και Ερζεγοβίνη: 19.530.000**
- Το 2002, στα πλαίσια του ΕΣΟΑΒ, πραγματοποιήθηκε η σύναψη διμερών συμφωνιών (Πρόγραμμα Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας) με κάθε χώρα που εντάσσεται στο Σχέδιο. Τα Προγράμματα αυτά συνιστούν μέσα ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας και διαπνέονται από τις εξής θεμελιώδεις αρχές: την αρχή του σεβασμού της εθνικής κυριαρχίας των μερών, την αρχή της διαφάνειας, την αρχή της αποτελεσματικότητας και την αρχή της εταιρικότητας, η οποία επιβάλλει η αναπτυξιακή βοήθεια να χορηγείται με βάση τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, κι όχι απλώς βάσει των προτεραιοτήτων της δότριας χώρας, εν προκειμένω της Ελλάδας.
- Μέχρι το τέλος του 2002 είχαν πραγματοποιηθεί τέσσερις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης στη διάρκεια των οποίων συζητήθηκαν οι πρώτες επίσημες προτάσεις που υποβλήθηκαν από τους Εθνικούς Συντονιστές των ληπτριών χωρών για χρηματοδότηση έργων και δράσεων, καθώς και το ζήτημα πρόσληψης του τεχνικού συμβούλου από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Βαλκανικού Προγράμματος (ΕΣΟΑΒ). Η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ έχει αποδεχθεί μέχρι τώρα είκοσι τρία έργα που εντάσσονται στις επίσημες προτάσεις Εθνικών Συντονιστών - τα έργα του δημόσιου τομέα -που αποτελούν και τον κύριο κορμό του ΕΣΟΑΒ, ενώ έχουν εγκριθεί και πραγματοποιούνται είκοσι εννέα (29) ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις.
- Ένα μεγάλο πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι φτωχές χώρες είναι η ποιότητα της διακυβέρνησης (governance). Πρόσφατες μελέτες έχουν δείξει ότι η αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, η πλημμελής εφαρμογή των νόμων, η διαφθορά, οι περιορισμοί στην ελευθερία του τύπου και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνδέονται άμεσα με τους χαμηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και εμποδίζουν την καταπολέμηση της φτώχειας. Οι τομείς της ενδυνάμωσης της χρηστής διακυβέρνησης μέσω της δημόσιας διοίκησης, της προώθησης των δημοκρατικών θεσμών, της ιεραρχίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων του δικαίου στηρίχτηκαν με σημαντικούς πόρους και το έτος 2002.
- Για την Ελλάδα η αποτροπή ένοπλων συγκρούσεων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέρος της όλης προσπάθειας μείωσης της φτώχειας. Μόνον όταν οι πολίτες αισθάνονται ασφαλείς δύνανται να προοδεύουν ουσιαστικά σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ένα μεγάλο μέρος της ελληνική διμερούς βοήθειας το 2002 αφορούσε

δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης που υλοποιήθηκαν από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που συμμετέχουν στις πολυεθνικές δυνάμεις που βρίσκονταν στη Βοσνία, στο Κοσσυφοπέδιο, στην πΓΔΜ, την Αλβανία και το Αφγανιστάν. Στο πλαίσιο αυτό οι Ειρηνευτικές Αποστολές του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης (ΥΠΕΘΑ), εξετέλεσαν καιά 10 έτος 2002, πολλές δράσεις αναπτυξιακής βοήθειας, όπως, μεταφορά και διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας, επισκευή κατεστραμμένων δρόμων, γεφυρών και δημοσίων κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων νοσοκομείων και σχολείων, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στον τοπικό πληθυσμό και μεταφορά ασθενών σε νοσοκομεία, και αποναρκοθετήσεις και καταστροφή όπλων. Ωστόσο, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και τις σχετικές εκτιμήσεις της DAC, ένα τόσο μεγάλο ποσοστό της αναπτυξιακής βοήθειας σε ειρηνευτικές αποστολές θέτει το ερώτημα αν η ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια θα συνεχίσει να είναι ανάλογου ύψους μετά το πέρας των ειρηνευτικών αποστολών. Η έναρξη ιπάντως της υλοποίησης του ΕΣΟΑΒ εντός του 2002, ένα πρόγραμμα με καθαρά αναπτυξιακή στόχευση, δίνει μια ποσοτική αλλά και ποιοτική αναβάθμιση της Ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στην περιοχή που θα συμβάλλει όχι μόνο στη σταθεροποίηση των χωρών αυτών αλλά και στην οικονομική τους ανάπτυξη.

- Το 2001 απετέλεσε το πέμπτο και τελευταίο έτος υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες για την έναρξη των αναγκαίων δράσεων για την αξιολόγηση του Προγράμματος. Η διαδικασία ξεκίνησε από το ΥΠΕΘΟ θέτοντας τον προβληματισμό στα πλαίσια της Επιτροπής Παρακολούθησης και Διαχείρισης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ με στόχο τη φερεγγυότητα και τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Η διαδικασία της επιθεώρησης για την Ελλάδα άρχισε το 2000, αμέσως μετά την επιτυχή ένταξη της χώρας στην DAC (Δεκέμβριος 1999). Κατά τη διετή διάρκεια της διαδικασίας επιθεώρησης πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στελεχών της Διεύθυνσης Επιθεώρησης της DAC στην Ελλάδα. Οι αξιωματούχοι της DAC συναντήθηκαν με στελέχη των Υπουργείων Οικονομίας και Εξωτερικών καθώς και άλλων φορέων που υλοποιούν προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι δύο χώρες που ανέλαβαν την εξέταση της Ελλάδας ήταν η Φινλανδία και η Ισπανία. Η χώρα-αποδέκτης που επιλέχθηκε για την επίσκεψη πεδίου (field visit) ήταν η Αλβανία. Η επίσκεψη στην τελευταία πραγματοποιήθηκε το διάστημα 25-28 Ιανουαρίου 2002. Προηγήθηκε η επίσκεψη στην Αθήνα (29-31 Οκτωβρίου 2001). Η Έκθεση (Peer Review), με θετικά σχόλια για την ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια αλλά και υποδείξεις, δόθηκε στη δημοσιότητα το Μάρτιο του 2002 και υπάρχει στον δικτυακό τόπο της DAC (<http://www.oecd.org/dac>).
- Από τα πρώτα χρόνια της υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ είχε γίνει αντιληπτό ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να επεκτείνει τις δραστηριότητες δημόσιας ενημέρωσης για το Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας και να πληροφορήσει τους φορολογούμενους όχι μόνο σχετικά με τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι κρατικοί πόροι αλλά και σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στην πράξη. Σκοπός των δράσεων ενημέρωσης που υλοποιήθηκαν ήταν η ελληνική κοινή γνώμη να κατανοήσει καλύτερα το πλαίσιο μέσα στο οποίο παρέχεται η βοήθεια και να έχει ρεαλιστική άποψη σχετικά με το τι μπορεί και το τι δεν μπορεί να αναμένεται απ' αυτή. Από δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης που πραγματοποιήθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ στις χώρες-μέλη το 2002 και δημοσιεύθηκαν σε ειδική έκδοση του Ευρωβαρομέτρου (Μάρτιος 2003), διαπιστώθηκε ότι η συντριπτική πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί – σε μεγαλύτερο βαθμό από τις αντίστοιχες άλλων κρατών-μελών – ότι η βοήθεια σε φτωχές χώρες είναι πολύ ή αρκετά σημαντική (93,7%) και η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων πιστεύουν ότι η ελληνική αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια πρέπει να αυξηθεί (68,5%).

Α	ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
---	--------------------

1.	Πλαίσιο Βασικής Πολιτικής και Νέοι Προσανατολισμοί Πολιτικής
----	---

1.1	Γενικά
-----	---------------

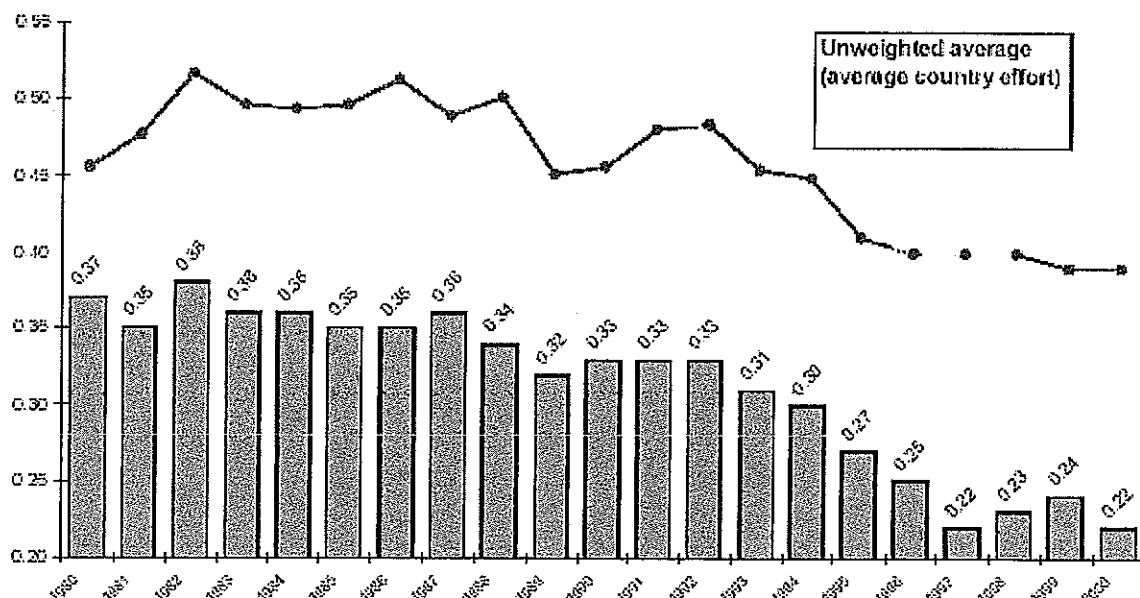
Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΟΔΑ) είναι «μια μεταφορά πόρων με 'παραχωρητικούς' (concessional) όρους – με όρους που είναι πιο γενναιόδωροι ή πιο 'μαλακοί' από δάνεια που συνάπτονται στις διεθνείς κεφαλαιαγορές». Έτσι, πάντα κατά τον ΟΟΣΑ, μια διεθνής μεταφορά πόρων για να μπορεί να θεωρηθεί Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια πρέπει να πληρεί τα εξής κριτήρια: α) να δίδεται από κρατικές πηγές, β) να προάγει την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία και γ) να έχει ένα «στοιχείο δωρεάς» ύψους τουλάχιστον 25%.

Το πρώτο πρόγραμμα Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας δεν αφορούσε την υποβοήθηση της ανάπτυξης των φτωχότερων κρατών του κόσμου αλλά την ανασυγκρότηση της Δυτικής Ευρώπης μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το Σχέδιο Μάρσαλ ήταν το πρώτο σχέδιο αναπτυξιακής βοήθειας στην ιστορία και αποσκοπούσε στην ανοικοδόμηση των σημερινών κρατών-δωρητών.

Ο πολλαπλασιασμός των ανεξάρτητων κρατών στην Ασία και την Αφρική στις δεκαετίες του '50 και του '60 μετέτρεψε τους ευρωπαϊούς-αποδέκτες της αμερικανικής βοήθειας σε ανεξάρτητους δωρητές. Παράλληλα, ο ανταγωνισμός μεταξύ ΗΠΑ και ΕΣΣΔ συνέβαλε στην διεύρυνση των προγραμμάτων βοήθειας των δύο υπερδυνάμεων στις χώρες του Νότου. Σε απύλιτους αριθμούς η βοήθεια αυξήθηκε δραματικά στο λεγόμενο «δεύτερο Ψυχρό Πόλεμο», από 7 δισ. δολάρια στις αρχές της δεκαετίας του '70 σε 50-60 δισ. δολάρια στη δεκαετία του '90. Στη δεκαετία του '70 τέθηκε από τον ΟΙΕ ο στόχος για βοήθεια ύψους 0,7% του ΑΕΠ των δωρητών. Ο στόχος αυτός όμως δεν επιτεύχθηκε. Σήμερα μόνον η

βοήθεια που χορηγούν τέσσερα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ – η Δανία, Νορβηγία, η Ολλανδία και η Σουηδία - υπερβαίνει το 0,7% του ΑΕΠ τους.

Πίνακας 1
Η Μείωση της Αναπτυξιακής Βοήθειας (1980-2000)
 (% ΑΕΠ)

Πηγή: *The Reality of Aid 2002*, London: Eurostep

Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια σημείωσε σημαντική κάμψη. Το ύψος της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας τη δεκαετία του '60 κυμαινόταν μεταξύ 0,4 και 0,5% του ΑΕΠ των αναπτυσσόμενων κρατών για να συρρικνωθεί στο 0,25% το 1996 και σε 0,22% το 2000. Η κατάρρευση του κομμουνισμού μετέτρεψε ορισμένες χώρες-δωρητές σε αποδέκτες βοήθειας ενώ, χωρίς τα γεωπολιτικά κίνητρα της εποχής του διπολισμού, η Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΚΑΒ) που χορηγούν τα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ μειώθηκε. Τέλος, τα οικονομικά προβλήματα των χωρών-μελών του ΟΠΕΚ μετά τον Πόλεμο στον Κόλπο ενίσχυσαν ακόμη περισσότερο τις τάσεις μείωσης της βοήθειας. Πάντως και παρά τη μείωσή της, η σημασία της βοήθειας για πολλά αναπτυσσόμενα κράτη αυξήθηκε. Άλλωστε, οι άμεσες ξένες επενδύσεις δεν έδειξαν ότι μπορούν να αποτελέσουν υποκατάστατο της αναπτυξιακής βοήθειας για τη συντριπτική πλειοψηφία του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου.

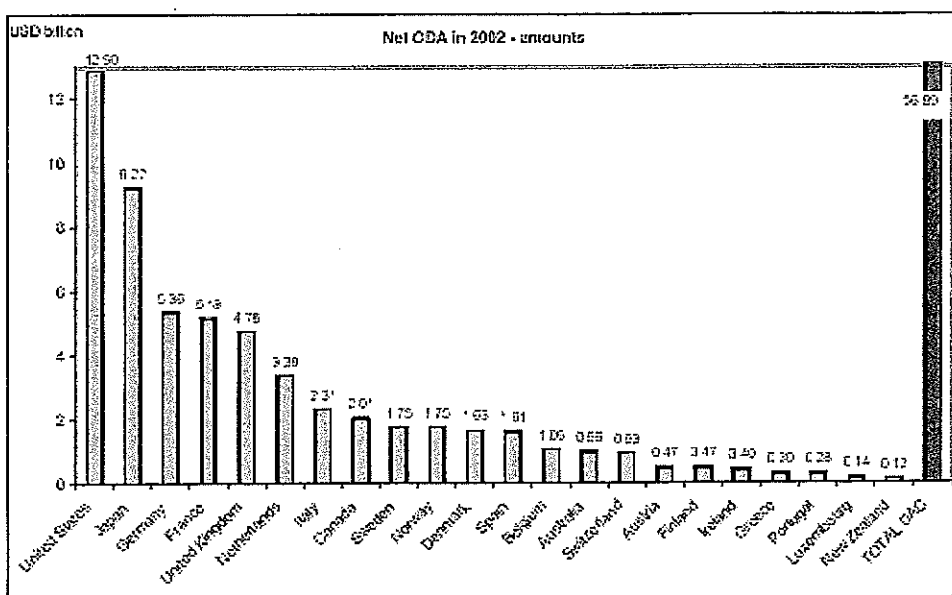
Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σαφής τάση αύξησης της αναπτυξιακής βοήθειας προς τις Λιγότερο Αναπτυσσόμενες Χώρες, οι οποίες πάσχουν από σοβαρά προβλήματα υπανάπτυξης.

Πίνακας 2

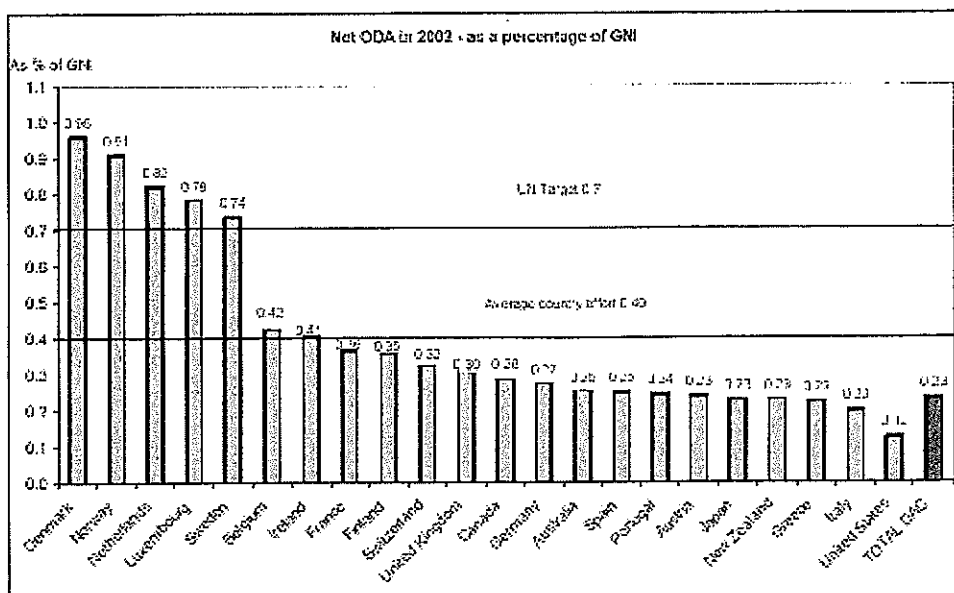

Πηγή: *The Reality of Aid 2002*, London: Eurostep, 2003

Πίνακας 3
Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια 2002
(δισ \$)

Πίνακας 4
Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
(% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος)

Πηγή: DAC, ΟΟΣΑ

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90, η ΚΑΒ ως ποσοστό του ΑΕΠ σταθεροποιήθηκε και τα δύο τελευταία χρόνια παρατηρούνται σαφείς τάσεις αύξησης. Μάλιστα στη Διεθνή Διάσκεψη για την Ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε στο Monterrey (Μεξικό) το 2002, οι μεγάλοι διεθνείς δωρητές (Ευρώπη, ΗΠΑ, Ιαπωνία) υποσχέθηκαν σημαντική αύξηση της βοήθειας που παρέχουν. Είναι σαφές ότι οι υποσχέσεις για αύξηση συνδέονται με την ολοένα και αυξανόμενη συνειδητοποίηση ότι οι αρνητικές εξελίξεις στις φτωχές χώρες του κόσμου μπορούν άμεσα να επηρεάσουν την ασφάλεια και την ευημερία των δωρητών. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, τα μεταναστευτικά κύματα και οι περιβαλλοντικές απειλές καταδεικνύουν ότι τα σύγχρονα σύνορα δεν αποτελούν αξεπέραστα εμπόδια, ότι αυτά που συμβαίνουν σε άλλες περιοχές της γης δεν μπορούν να μας αφήνουν αδιάφορους, ότι ο σύγχρονος κόσμος είναι ολοένα και περισσότερο ένα αλληλεξαρτώμενο όλον.

Οι κύριοι φορείς της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας είναι οι εξής.

1. Εθνικοί φορείς: σε αυτούς συγκαταλέγεται η κεντρική διοίκηση ενός κράτους, η τοπική αυτοδιοίκηση και τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
2. Διεθνείς φορείς: σε αυτούς υπάγονται όλοι οι διεθνείς οργανισμοί (όπως π.χ. η Παγκόσμια Τράπεζα) ή οργανισμοί περιφερειακού χαρακτήρα (όπως λ.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση).
3. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) καθώς και άλλοι φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Στις ΜΚΟ υπάγονται οι πάσης φύσεως ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί φορείς που έχουν ως αντικείμενο κυρίως την παροχή αναπτυξιακής εν γένει βοήθειας. Οι ΜΚΟ μπορεί να είναι εθνικοί ή να έχουν διεθνικό χαρακτήρα.

Η αναπτυξιακή βοήθεια δίνεται στις χώρες-αποδέκτες με τρεις μορφές:

- α) ως άμεση διμερής βοήθεια. Διμερώς, απ' ευθείας από τη δωρήτρια χώρα στην αποδέκτρια της βοήθειας χώρα.
- β) ως πολυμερής βοήθεια. Από τη δωρήτρια χώρα σ' ένα διεθνή φορέα, ο οποίος και διοχετεύει τους πόρους στις αποδέκτριες χώρες σύμφωνα με το δικό του πρόγραμμα αναπτυξιακής συνεργασίας και
- γ) μέσω Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων καθώς και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

Η άμεση διμερής βοήθεια εξακολουθεί να παραμένει η πιο σημαντική πηγή βοήθειας. Η πολυμερής βοήθεια αντιστοιχεί μόνο στο 30% της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας (Official Development Assistance - ODA), ενώ πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό που αντιστοιχεί για τις ΜΚΟ. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90, η Ελλάδα κατατασσόταν από την Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ (Development Assistance Committee / DAC), μια επιτροπή που καταγράφει τη βοήθεια και συμβάλει στο συντονισμό του έργου των δωρητών, ως «αποδέκτης βοήθειας». Μόνον πολύ πρόσφατα η Ελλάδα, αφού αύξησε σημαντικά την ΚΑΒ που παρέχει, κατατάσσεται πλέον στις χώρες-δωρητές. Μάλιστα, το 2002, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, η ελληνική Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση ανάμεσα στα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ (34,2%). Πολλές χώρες-δωρητές κατευθύνουν τη βοήθειά τους με βάση τα δικά τους γεωπολιτικά και οικονομικά συμφέροντα και όχι με βάση τις ανάγκες των αποδεκτών. Πάντως, μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ο στόχος «καταπολέμηση της φτώχειας» αποτελεί προτεραιότητα για ολοένα και περισσότερους δωρητές και έχει υιοθετηθεί από την DAC ως ο βασικός στόχος της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας. Έτσι, η DAC έχει κατατάξει τους αποδέκτες σε δύο κατηγορίες: τις χώρες του «Μέρους Ι» που σε γενικές γραμμές έχουν χαμηλότερο εισόδημα και αντιμετωπίζουν

σοβαρότερα προβλήματα φτώχειας και στις χώρες-αποδέκτες του «Μέρους II» που είναι περισσότερο αναπτυγμένες. Έχει μεγάλη σημασία να τονιστεί ότι η DAC δεν θεωρεί ως «Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια» τη βοήθεια που κατευθύνεται στις χώρες και τις περιοχές του «Μέρους II». Απλά την ονομάζει «Κρατική Βοήθεια». Πρέπει λοιπόν να υπογραμμιστεί ότι η ελληνική βοήθεια σε χώρες, όπως η Αλβανία και οι αυτοδιοικούμενες περιοχές της Παλαιστινιακής Αρχής εκλαμβάνεται και καταγράφεται διεθνώς ως Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με τη βοήθεια σε χώρες όπως η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Ουκρανία. Οι τελευταίες αυτές χώρες είναι διεθνώς χώρες μέσου-εισοδήματος και δεν χαρακτηρίζονται ως λιγότερο αναπτυγμένες, και κατά συνέπεια η βοήθεια που χορηγείται σ' αυτές δεν καταγράφεται διεθνώς ως «Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια»

Πίνακας 5
Χώρες-Αποδέκτες κατά την DAC
(Ιανουάριος 2001)

Μέρος 1: Αναπτυσσόμενες χώρες και περιοχές (Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια)					Μέρος 2: Χώρες και περιοχές σε μετάβαση (Κρατική Βοήθεια)		
Ελάχιστα Αναπτυγμένες Χώρες	Άλλες Χώρες Χαμηλού Εισοδήματος	Χώρες και Περιοχές Χαμηλότερου Μέσου Εισοδήματος	Χώρες και Περιοχές Ανώτερου Μέσου Εισοδήματος	Χώρες και Περιοχές Υψηλού Εισοδήματος	Χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και Νέα Ανεξάρτητα Κράτη της πρώην ΕΣΣΔ	Πιο Αναπτυγμένες Χώρες και Περιοχές	
Αφγανιστάν	Αρμενία	Αλβανία	Παλαιστινιακές Αυτοδιοικούμενες Περιοχές	Μποτσουάνα	Μάλτα ¹	Λευκορωσία	§Αρούμπα
Αγκόλα	Αζερμπαϊτζάν	Αλγερία		Βραζιλία	Σλοβενία ¹	Βουλγαρία	Μπαχάμες
Μπαγκλαντές	Καμερούν	Μπελίζε	Παπούα Νέα Γουίνεα	Χιλή		Τσεχία	§Βερμούδα
Μπενίν	Κίνα	Βολιβία	Παραγουάη	Νησιά Κουκ		Εσθονία	Μπτρανέϊ
Μπουτάν	Κονγκό, Δ.	Βοσνία και Ερζεγοβίνη	Περού	Κροατία		Ουγγαρία	§Νησιά Καϊμάν
Μπουρκίνα Φάσο	Ακτή Ελεφαντοστού	Κολομβία	Φιλιππίνες	Γκαμπόν		Λετονία	Κινέζικη Ταϊπέι
Μπουρούντι	§Ανατολικό Τιμόρ	Κόστα Ρίκα	Νότια Αφρική	Γρενάδα		Λιθουανία	Κύπρος
Καμπότζη	Γκάνα	Κούβα	Σρι Λάνκα	Λίβανος		Πολωνία	§Νησιά Φάλκλαντ
Πράσινο Ακρωτήριο	Ονδούρα	Δομίνικα	Αγ. Βικέντιος	Μαλαισία		Ρουμανία	§Γαλλική Πολυνησία
Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία	Ινδία	Δομινικανή Δημοκρατία	Σουρινάμ	Μαυρίκιος		Ρωσία	§Γιβραλτάρ
Τσαντ	Ινδονησία	Εκουαδόρ	Σουαζιλάνδη	§Μαγιότ		Σλοβακία	§Χονγκ Κονγκ, Κίνα
Κομόρες	Κένυα	Αίγυπτος	Συρία	Μεξικό		Ουκρανία	Ισραήλ
Λ.Δ. Κονγκό	Κορέα, Λ.Δ.	Ελ Σαλβαδόρ	Ταϊλάνδη	Ναούρου			Κορέα, Δ.
Τζιμπουτί	Κιργισία	Φίτζι	§Τοκελάου	Νησιά Παλάου			Κουβέιτ
Ισημερινή Γουινέα	Μολδαβία	Γεωργία	Τόνγκα	Παναμάς			Λιβύη
Ερυθραία	Μογγολία	Γουατεμάλα	Τυνησία	§Αγ. Ελένη			§Μακάο
	Νικαράγουα	Γουατεμάλα	Ουζμπεκιστάν	Αγ. Λουκία			§Ολλανδικές Αντίλλες
		Γουϊάνα	§Ουάλλις και	Τρινιντάντ και			

Αιθιοπία	Νιγηρία	Ιράν	Φουτούνα	Τομπάγκο			§Νέα Καληδονία
Γκάμπα	Πακιστάν	Ιράκ	Γιουγκοσλαβία, Ο.Δ.	Τουρκία			Κατάρ
Γουϊνέα	Τατζικιστάν	Τζαμάικα		Ουρουγουάη			Σιγκαπούρη
Γουϊνέα- Μπισσάου	Τουρκμενιστάν	Ιορδανία		Βενεζουέλα			Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
Αϊτή	Βιετνάμ	Καζακιστάν		§Ανγκουίλλα			§Νησιά Βίρτζιν
Κιριμπάτι	Ζιμπάμπουε	ΠΓΔ Μακεδονίας		Αντίγκουα και Μπαρμπούντα			
Λάος		Νησιά Μάρσαλ		Αργεντινή			
Λεσότο		Μικρονησία, Ο. Κ.		Μπαχρέιν			
Λιβερία		Μαρόκο		Μπαρμπάντος			
Μαδαγασκάρη		Ναμίμπια		§Μονσερράτ			
Μαλάουϊ		Νίουε		Ομάν			
Μαλδίβες				Σαουδική Αραβία			
Μάλι				Σεϋχέλλες			
Μαυριτανία				Αγ Κιτς και Νέβις			
Μοζαμβίκη				§Νησιά Τουρκς και Καΐκος			
Μιανμάρ							
Νεπάλ							
Νίγηρας							
Ρουάντα							
Σαμόα							
Σάο Τομέ και Πρισίπε							
Σενεγάλη							
Σιέρρα Λεόνε							
Νησιά του Σολομώντος							
Σομαλία							
Σουδάν							
Τανζανία							
Τόγκο							
Τουβάλου							
Ουγκάντα							
Βανουάτου							
Υεμένη							
Ζάμπια							

§ Περιοχές

1. Αυτές οι χώρες και τα εδάφη θα μεταφερθούν στο Μέρος II την 1η Ιανουάριου 2003, εκτός κι αν συμφωνηθεί εξαίρεση.

1.2

Τρέχοντες κύριοι προσανατολισμοί πολιτικής

Αντιμέτωπη με την παγκόσμια φτώχεια και ανισότητα, η διεθνής κοινότητα έχει θέσει μια σειρά στόχους. Αυτοί οι αναπτυξιακοί στόχοι, γνωστοί ως « Αναπτυξιακοί στόχοι της Χιλιετηρίδας» (Millennium Development Goals) που έχουν προωθηθεί από τον ΟΗΕ και έχουν υιοθετηθεί από όλες τις χώρες του κόσμου, αφορούν τη μείωση της φτώχειας σε πολλές διαστάσεις, με αφετηρία – έτος βάσης - το 1990 και μέχρι, τις περισσότερες φορές, το 2015.

Το ελληνικό πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής υποστηρίζει την ανάληψη συντονισμένων ενεργειών στην κατεύθυνση της επίτευξης των επτά Διεθνών Στόχων Ανάπτυξης, που επιδιώκουν σε παγκόσμιο επίπεδο οι δωρητήριες χώρες.

Οι στόχοι αυτοί είναι:

- Ο περιορισμός κάτω του 50% του ποσοστού των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας (κάτω από 1 δολλάριο ΗΠΑ την ημέρα) μέχρι το έτος 2015,
- Η γενίκευση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σ' όλες τις χώρες μέχρι το έτος 2015,
- Η πρόοδος στην ισότητα των δυο φύλων με την κατάργηση των διακρίσεων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι το έτος 2005,
- Η μείωση της βρεφικής και παιδικής θνησιμότητας κατά δύο τρίτα μέχρι το έτος 2015,
- Η μείωση της θνησιμότητας των γυναικών στην διάρκεια της εγκυμοσύνης και κατά τον τοκετό κατά τα τρία τέταρτα μέχρι το 2015,
- Η πρόσβαση όλων των ανθρώπων στις υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας μέσα από τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης μέχρι το έτος 2015 και
- Η εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για την αειφόρο ανάπτυξη σ' όλες τις χώρες, ώστε να επιτευχθεί η αποκατάσταση και η προστασία του περιβάλλοντος μέχρι το έτος 2015

Η πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδας ακολουθεί, επίσης στα θέματα της συνοχής των πολιτικών μεταξύ των δωρητών, την πολιτική της ΕΕ, προτεραιότητες της οποίας μετά την υπογραφή της νέας Συμφωνίας Εταιρικής Συνεργασίας της ΕΕ με 77 αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (χώρες ΑΚΕ) είναι :

Πρώτον, η εξάλειψη της φτώχειας. Στο πλαίσιο της νέας Σύμβασης γίνεται προσπάθεια ριζικής καταπολέμησης της φτώχειας με την υποστήριξη δράσεων στους τομείς:

- της οικονομικής ανάπτυξης (ενδυνάμωση του ιδιωτικού τομέα και ενίσχυση του εμπορίου και των επενδύσεων, στήριξη των υγιών μακρο-οικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στήριξη των υγιών τομεακών πολιτικών),
- της κοινωνικής και ανθρωποκεντρικής ανάπτυξης (στήριξη των κοινωνικών πολιτικών, πολιτισμός και ανάπτυξη, ο ρόλος των νέων στην αναπτυξιακή διαδικασία),
- της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης (ενίσχυση των πολιτικο- οικονομικών και πολιτιστικών δεσμών).

Σε κάθε δράση που αναλαμβάνεται στα πλαίσια των τριών αυτών τομέων θα πρέπει να προωθούνται συστηματικά τα ακόλουθα πρωταρχικής σημασίας οριζόντια θέματα, που διαπνέουν το σύνολο της νέας αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ:

η ισότητα των δύο φύλων,
η περιβαλλοντική βιωσιμότητα,
η ανάπτυξη των υγιών θεσμικών δομών και της καλής διακυβέρνησης

Δεύτερον, η ενίσχυση της πολιτικής διάστασης της αναπτυξιακής συνεργασίας, όπου έμφαση δίνεται:

στην ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-χωρών ΑΚΕ με στόχο την πρόληψη συγκρούσεων και την επίλυση διενέξεων που αναστέλλουν οποιαδήποτε αναπτυξιακή προσπάθεια
στο σεβασμό και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών,
στην καιριαπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς.

Τρίτον, η αποκεντρωμένη συνεργασία και η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και των μη κυβερνητικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί:

- με την ενθάρρυνση της συμβουλευτικής συνδρομής της κοινωνίας των πολιτών σε ό,τι αφορά τις κοινωνικο-οικονομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις που προωθεί η ΕΕ μέσω της νέας αναπτυξιακής της πολιτικής,
- με τη διευκόλυνση της συμμετοχής μη-κρατικών φορέων στην επεξεργασία και εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων,
- με την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσομένων χωρών και ιδιαίτερα των λιγότερο προνομιούχων από αυτές,
- με την ομαλή και σταδιακή ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων χωρών στην παγκόσμια οικονομία.

Οι κύριοι προσανατολισμοί της ελληνικής πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας συμπίπτουν με τους παραπάνω στόχους. Για ικανοποιηθούν ωστόσο οι στόχοι αυτοί, ιδιαίτερα στις μη προνομιούχες από τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι στόχοι της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας συγκροτούν μια συνεκτική δέσμη πολιτικών σε πολλά επίπεδα. Οι πολιτικές αυτές έχουν ως στόχους:

- Την καταπολέμηση της φτώχειας και του υποσιτισμού,
- Τη σταθερή και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη,
- Την αρμονική και προοδευτική ενσωμάτωση των λιγότερο αναπτυγμένων και υπό μετάβαση χωρών στη διεθνή οικονομία,
- Τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας,
- Την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών,
- Την επιστράτευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού,
- Την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πηγών καθώς και
- Την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης

Κατευθυντήριος στόχος της Ελλάδας είναι η πολιτική χορήγησης διεθνούς αναπτυξιακής βοήθειας να βασίζεται σ' εκείνες της προτεραιότητες που συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας. Ο γεωγραφικός προσανατολισμός της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος εστιάζεται στην ευρύτερη ζώνη της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Οι χώρες της περιοχής, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι κυβερνήσεις τους, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ανισορροπιών στον οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό πεδίο τα οποία διαχέονται στην περιοχή και αναπόφευκτα γίνονται και προβλήματα της Ελλάδας. Τέτοια προβλήματα που είναι ήδη ή απειλούν να γίνουν περιφερειακά είναι, μεταξύ άλλων, η παράνομη μετανάστευση, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η διακίνηση ναρκωτικών, οι εθνικές συγκρούσεις, η αυξημένη ανεργία και η έλλειψη κεφαλαίων για επενδύσεις. Η αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων απαιτούν την υιοθέτηση συγκροτημένων πολιτικών διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και μέσω των παρεχόμενων βοήθειας που να είναι σε θέση να δημιουργήσουν πολλαπλασιαστικά οφέλη όχι μόνο για τις χώρες-αποδέκτες αλλά και για την ίδια την Ελλάδα.

1.3.	Διοίκηση της Βοήθειας
-------------	------------------------------

1.3.1.	Το Θεσμικό Πλαίσιο
---------------	---------------------------

Η Ελλάδα άρχισε να εφαρμόζει από το 1994 σταδιακά ένα πρόγραμμα αύξησης της αναπτυξιακής βοήθειας έτσι ώστε η παρεχόμενη βοήθεια σε διμερή και πολυμερή βάση να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Καθώς δε ωρίμαζε η ιδέα ένταξης της χώρας στην Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee / DAC) του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα προέβη σε ενέργειες αναβάθμισης τόσο της παρεχομένης βοήθειας όσο και της θέσπισης ενός αρχικού θεσμικού πλαισίου, το οποίο συνεχώς βελτίωνε και μετά την ένταξη της χώρας στη DAC. Πιο συγκεκριμένα:

- ενέκρινε με την Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ) 265/29-8-1996 (ΦΕΚ 214/Α'/29-8-1996), και παρά το δημοσιονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε και τις υποχρεώσεις που προέκυπταν από την προσπάθεια πλήρωσης των κριτηρίων για την ένταξη στην ΟΝΕ, την αύξηση της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Στόχος ήταν το έτος 2001 η κρατική αναπτυξιακή βοήθεια που η Ελλάδα παρέχει (διμερής και πολυμερής) να ανέλθει σε 0,20% του ΑΕΠ (0,13% του ΑΕΠ το 1996). Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε ένα χρόνο νωρίτερα από τον προγραμματισμό, δηλαδή το 2000.
- Συνέστησε τη Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (Ν.2414/96, ΦΕΚ 135/Α'/25-6-1996 Άρθρο 12, όπως αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 4 του Ν.2515/97, ΦΕΚ 154/Α'/25-7-1997), κεντρικό όργανο με επιτελικό και συντονιστικό ρόλο και με ενεργό συμμετοχή σε όλο τον κύκλο έργου της χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας, δηλαδή στη διαμόρφωση, σχεδίαση, υλοποίηση και αξιολόγηση προγραμμάτων.
- Συνέστησε στο ΥΠΕΘΟ την «Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας 1997-2001» (Απόφαση κ.

Υπουργού Εθνικής Οικονομίας αριθμ. 5342/152/16-2-1998, ΦΕΚ 215/Β'/ 6-3-1998, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση της απρόσκοπτης υλοποίησης του πενταετούς προγράμματος για την εφαρμογή των καθορισμένων στόχων). Στην Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι όλων των Υπουργείων και Φορέων που υλοποιούσαν προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας.

- Ψήφισε τον Ν.2731/99 (ΦΕΚ 138/Α'/5-7-1999) «Ρύθμιση Θεμάτων Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας, ρύθμιση θεμάτων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και άλλες διατάξεις», ώστε αφενός να θεσμοθετηθεί ο σχεδιασμός στρατηγικής, η οργανωτική δομή, ο συντονισμός, ο έλεγχος, η διαχείριση, η αξιολόγηση και η στατιστική παρακολούθηση της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας και αφετέρου να δοθεί η δυνατότητα σ' όλους τους εμπλεκόμενους (Υπουργεία και Φορείς) που συμμετείχαν στο Α' Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας να υλοποιούν απρόσκοπτα προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας σε χώρες εταίρους.

Πιο συγκεκριμένα, ο Νόμος:

- Θέτει στο πρώτο Τμήμα τις διαδικασίες υλοποίησης έργων και τους τομείς προτεραιότητας και συγκεκριμενοποιεί τις επιλέξιμες δαπάνες βάσει των οδηγιών της DAC, καλύπτει το προηγούμενο νομικό κενό όσον αφορά στην υλοποίηση των έργων βοήθειας από διάφορους Φορείς, προβλέπει μέτρα ευθύνης, νομιμότητας, διαφάνειας και ευελιξίας, έχοντας υπόψη το συγκεκριμένο χαρακτήρα του προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας, ορίζει αρμοδιότητες σε σχέση με τις συμβάσεις αναθέσεως έργων, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό. Επιπλέον, ρυθμίζει τη διαδικασία αναθέσεως προμηθειών, την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση έργων, σύμφωνα με τις υπάρχουσες διατάξεις του Εθνικού και του Κοινοτικού Δικαίου, προκειμένου η αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας να παρέχεται ευέλικτα και χωρίς προβλήματα στις χώρες εταίρους.
- Το δεύτερο Τμήμα του Νόμου εδραιώνει νομικά το ρόλο των ΜΚΟ στην αναπτυξιακή διαδικασία καθώς και τους τομείς και στόχους των δραστηριοτήτων τους και προβλέπει την ίδρυση και ενημέρωση ενός Ειδικού Μητρώου ΜΚΟ ορίζοντας τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις εγγραφής σ' αυτό, δίνει τη δυνατότητα χρηματοδότησης έργων αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από ΜΚΟ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, παρέχει κίνητρα σε όσους επιθυμούν ή από τους οποίους ζητείται να συμμετέχουν σε δράσεις αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από ελληνικούς ΜΚΟ σε αναπτυσσόμενες χώρες, προβλέπει κανονισμούς που αφορούν σε θέματα εκπαίδευσης, προσβλέποντας να προωθήσει το πνεύμα της εθελοντικής εργασίας μεταξύ των νέων και ιδιαίτερος των φοιτητών. Επιπρόσθετα, προβλέπει την απονομή μη χρηματικών βραβείων σε νέους για τη συμμετοχή τους σε αποστολές ή ανθρωπιστικές δράσεις που υλοποιούνται από ελληνικούς ΜΚΟ καθώς, επίσης, και την ίδρυση της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής επί των ΜΚΟ, ο σκοπός της οποίας είναι η εξέταση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ΜΚΟ και άλλοι Φορείς κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης δράσεων αναπτυξιακής συνεργασίας.
- Τέλος, προβλέπει και την σύσταση της ανεξάρτητης Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) [Hellenic International Co-operation Development - Hellenic Aid] του Υπουργείου Εξωτερικών. Το Σεπτέμβριο του 2000 τέθηκε σε ισχύ το υπ' αριθμ. 224 Προεδρικό Διάταγμα με θέμα την «Οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών».

Η δημιουργία της ΥΔΑΣ ικανοποίησε την επί δεκαετίες επιτακτική ανάγκη δημιουργίας και λειτουργίας ενός εξειδικευμένου εθνικού φορέα στο Υπουργείο Εξωτερικών, κατά το πρότυπο όλων σχεδόν των κρατών-μελών της ΕΕ που εδώ και δεκαετίες έχουν δημιουργήσει αντίστοιχες Υπηρεσίες.

Η ανάγκη δημιουργίας του εθνικού αυτού φορέα, ο οποίος έχει αρμοδιότητα να καταστρώσει και να ασκήσει την εθνική στρατηγική της επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής και αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, μέσω κυρίως της υλοποίησης δράσεων και προγραμμάτων των ΜΚΟ αλλά και των άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ήταν επιτακτική για τους εξής λόγους:

- Για να συντονίσει και να ρυθμίσει αποτελεσματικά ένα χώρο στον οποίο η Ελλάδα δεν διαθέτει ακόμη πολυετή εμπειρία και όπου δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.
- Για να συνεταιρισθεί στενά, να διευκολύνει και να ενισχύσει το δημιουργικό έργο και τις καινοτομικές προσπάθειες των ελληνικών αναπτυξιακών ΜΚΟ, που τιμώντας τα ελληνικά χρώματα, δραστηριοποιούνται κυρίως στις χώρες των Βαλκανίων, αλλά και σε άλλες αναπτυσσόμενες ή υπό μείαβαση χώρες του κόσμου.
- Για να συνεταιρισθεί και να ενισχύσει τις προσπάθειες, τόσο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη όσο και σε άλλες πόλεις της χώρας μας, για την προώθηση του εθελοντισμού, τη δημιουργία νέων κυρίως αναπτυξιακών ΜΚΟ καθώς και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να εγγραφούν στο Μητρώο των ΜΚΟ και στη συνέχεια να αναλάβουν δράσεις και προγράμματα στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Για να δημιουργηθεί ένας αξιόπιστος φορέας ο οποίος θα συνεργαστεί με την ΕCHO και την EUROPE-AID και τις εθνικές διοικήσεις, τους ΜΚΟ και τους άλλους φορείς της κοινωνίας των πολιτών των κρατών-μελών της ΕΕ.

Στις 8 Δεκεμβρίου 1999 η Ελλάδα έγινε το εικοστό-τρίτο μέλος της DAC. Η εισδοχή ήταν το επιστέγασμα των προσπαθειών που ξεκίνησαν το 1996, όταν εκπονήθηκε το Α' Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας 1997-2001. Με την ένταξη στην DAC, η Ελλάδα, απέκτησε πρόσθετο κύρος, ως πλήρες μέλος μιας επιτροπής του ΟΟΣΑ όπου συμμετέχουν όλες οι ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου και διεύρυνε τους ορίζοντες των διεθνών οικονομικών σχέσεων της. Παράλληλα η ένταξη στην DAC προσέδωσε πρόσθετο δυναμισμό στην άσκηση οικονομικής διπλωματίας, βασικό μοχλό της οποίας καθίσταται και η παροχή αναπτυξιακής βοήθειας.

Το 2002 ήταν έτος ουσιαστικών θεσμικών αλλαγών. Πιο συγκεκριμένα:

- Με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 159 της 17ης Ιουνίου 2002 (ΦΕΚ 140/Α/17-6-2002) μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών η Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων. Η Διεύθυνση αυτή εντάχθηκε στην Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ). Η μεταφορά αυτή αρμοδιοτήτων ενιάσσει στην πολιτική απόφαση που έλαβε η ελληνική κυβέρνηση ακολουθώντας τα διεθνή πρότυπα ότι η οικονομική διπλωματία θα πρέπει να ενταχθεί σ' ένα ενιαίο κέντρο αποφάσεων και αυτό δεν μπορεί παρά να είναι το Υπουργείο Εξωτερικών. Έτσι, η θεσμική αυτή αλλαγή συμβάλει στη δημιουργία ενός ενιαίου κέντρου αποφάσεων για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της διμερούς αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία είναι αναγκαίος μοχλός στην άσκηση της οικονομικής διπλωματίας. Επίσης, μ' αυτή την αλλαγή ενισχύεται ο

συντονισμός και η διασύνδεση των προτεραιοτήτων της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας με τις προτεραιότητες της πολυμερούς βοήθειας.

- Δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στο ΥΠΕΞ θέση Υφυπουργού αρμοδίου για τις ΔΟΣ και ΑΣ καθώς και Γενική Γραμματεία ΔΟΣ και ΑΣ με επικεφαλής Γενική Γραμματέα.
- Ψηφίσθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο ο Νόμος για το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ν.2996/2002, ΦΕΚ 62 τεύχος Α'). Με το Νόμο αυτό προσδιορίζονται ο σκοπός και η διάρκεια του Σχεδίου, τα επωφελούμενα κράτη, οι μορφές της οικονομικής στήριξης που η Ελλάδα παρέχει, η προώθηση συμβάσεων διμερούς οικονομικής συνεργασίας με κάθε μια από τις επωφελούμενες χώρες, η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης, οι πόροι του Σχεδίου καθώς και ο τρόπος της ένταξης και της χρηματοδότησης στο Σχέδιο ιδιωτικών επενδύσεων.
- Καταρτίστηκαν και υπογράφηκαν οι Διμερείς Συμφωνίες πενταετούς διάρκειας Αναπτυξιακής Συνεργασίας με την Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Βουλγαρία, τη Σερβία- Μαυροβούνιο, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και τη Ρουμανία
- Εγκρίθηκε από την Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ) τον Μάιο του 2002 το Β' Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας
- Συστάθηκε το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδας με έδρα τη Θεσσαλονίκη που θα δρα ως περιφερειακή υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών. Ανάμεσα στα άλλα καθήκοντα του Γραφείου είναι και η δυνατότητα υποστήριξης, μετά από οδηγίες της Κεντρικής Υπηρεσίας, ειδικών δράσεων που πραγματοποιούνται στις χώρες-αποδέκτες, στο πλαίσιο των προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας και του Ελληνικού Σχεδίου για την Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)

1.3.2.	Το Σύστημα Διοίκησης και Οργάνωσης της Αναπτυξιακής Βοήθειας
--------	---

Το σύστημα διοίκησης και οργάνωσης της αναπτυξιακής βοήθειας μεταβλήθηκε το 2001 στα πλαίσια των βασικών αλλαγών που έλαβαν χώρα με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, υπηρεσιών και προσωπικού του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών και τη σύσταση της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας στο Υπουργείο Εξωτερικών.

1.3.2.1	Λειτουργική Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ)
---------	---

Η ΕΟΣΔΟΣ (Ν.2731/99, ΦΕΚ 138/Α'/5-7-1999) αποτελεί την ανώτερη βαθμίδα στην πυραμίδα της παροχής αναπτυξιακής βοήθειας. Η Επιτροπή αυτή, εκτός των άλλων αντικειμένων της σχετικά με τις εξωτερικές οικονομικές και εμπορικές σχέσεις της Ελλάδας,

είναι αρμόδια για το σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής και στρατηγικής της αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας. Η Επιτροπή προεδρεύεται από κοινού από τους Υπουργούς Εξωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών. Αποτελεί το υψηλού επιπέδου σώμα λήψης αποφάσεων για κάθε θέμα που σχετίζεται με τις δραστηριότητες της αναπτυξιακής συνεργασίας και πιο συγκεκριμένα:

- Διαμορφώνει το στρατηγικό σχεδιασμό της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας κάτω από μακροπρόθεσμη προοπτική, συνήθως πενταετούς διάρκειας.
- Μελετά τις τρέχουσες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις και προσαρμόζει τους επιμέρους στόχους του πενταετούς προγραμματισμού έτσι ώστε να ανταποκρίνεται με ακρίβεια στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
- Συνεδριάζει μια φορά το χρόνο για να εξετάσει ζητήματα που άπτονται της ελληνικής αναπτυξιακής συνεργασίας. Σ' αυτή τη συνεδρίαση γίνεται η αποτίμηση του έργου της χρονιάς που διανύθηκε, μελετάται η αποτελεσματικότητα των δράσεων και έργων που πραγματοποιήθηκαν ως προς την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της διεθνούς οικονομικής πολιτικής της Ελλάδας και προσδιορίζονται οι πολιτικές και οι οικονομικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής πολιτικής.
- Στην Επιτροπή συμμετέχουν τα εξής Υπουργεία. Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας και Πρόνοιας, Γεωργίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας.
- Οι αποφάσεις της Επιτροπής έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια Έκθεση στο Κοινοβούλιο με αντικείμενο την υλοποίηση του προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας βάσει των στοιχείων που συλλέγονται και παρέχονται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και από το 2002 από το Υπουργείο Εξωτερικών.

1.3.2.2	Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ/ΥΠΕΞ) HELLENIC AID
---------	--

Το έτος 1999 ιδρύθηκε με βάση το Άρθρο 18 του Ν. 2731/99 η Ελληνική Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) ή «Hellenic International Development Co-operation Department [Hellenic Aid]». Η ΥΔΑΣ συνιστά ανεξάρτητο οργανικό τμήμα του Υπουργείου Εξωτερικών, αντίστοιχο των άλλων Γενικών Διευθύνσεων του, υπαγόμενο κατευθείαν στον Υπουργό Εξωτερικών. Παράλληλα, τον Σεπτέμβριο του 2000 τέθηκε σε ισχύ το υπ' αριθμ. 224 Προεδρικό Διάταγμα με θέμα την "Οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών.

Μετά τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Αναπτυξιακής Συνεργασίας, Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων της Γενικής Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Διαχείρισης Πολιτικής του ΥΠΕΘΟ στην ΥΔΑΣ, η ΥΔΑΣ είναι αρμόδια για την αναπτυξιακή βοήθεια, με περισσότερες από μια ιδιότητες, έχοντας συντονιστικό και εκτελεστικό ρόλο (σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας). Ειδικότερα:

- διαχειρίζεται το σύνολο των κρατικών πόρων της αναπτυξιακής συνεργασίας που εγγράφονται για το σκοπό αυτό στο προϋπολογισμό του ΥΠΕΞ καθώς και τους πόρους ή/και δωρεές που της μεταβιβάζονται από Υπουργεία, Οργανισμούς και δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.
- Χρηματοδοτεί τα έργα- προγράμματα ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής συνεργασίας που υποβάλλονται από Δημόσιους και μη Φορείς.

- Παρακολουθεί και συντονίζει τα έργα-προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από άλλους Δημόσιους ή μη Φορείς και συλλέγει και επεξεργάζεται τα στατιστικά στοιχεία σχετικών με την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας.
- Παρακολουθεί τις εξελίξεις στις ομάδες εργασίας της DAC στην οποία και παρέχει πληροφόρηση σχετικά με την ελληνική αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια.
- Εισηγείται στην Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ), με βάση τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει από την πορεία των έργων και των δράσεων και την εμπειρία που έχει αποκομίσει απ' αυτά, προτάσεις για το μελλοντικό σχεδιασμό της αναπτυξιακής πολιτικής προς χώρες ή τομείς προτεραιότητας, με στόχο τη μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων από την υλοποίηση των προγραμμάτων προτεραιότητας.
- Σχεδιάζει και καταρτίζει προγράμματα στρατηγικής για την αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια κατά χώρα.
- Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση δράσεων επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας καθώς και αναπτυξιακών προγραμμάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως και δράσεων αναπτυξιακής εκπαίδευσης και ενημέρωσης για τη προώθηση του εθελοντισμού.
- Ενισχύει την ελληνική συμμετοχή σε προγράμματα της ECHO, της EUROPE-AID, και άλλων διεθνών οργανισμών καθώς και συνεργασίες μεταξύ ελληνικών ΜΚΟ και τοπικών φορέων των αναπτυσσόμενων χωρών. Η ΥΔΑΣ συνεταιρίζεται στενά, διευκολύνει και ενισχύει το δημιουργικό έργο και τις προσπάθειες των ελληνικών αναπτυξιακών ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στις χώρες των Βαλκανίων, αλλά και σε άλλες αναπτυσσόμενες ή υπό μετάβαση χώρες του κόσμου.

Η ΥΔΑΣ έχει τις εξής Διευθύνσεις:

ΥΔΑΣ-1 (Διεύθυνση Επείγουσας Ανθρωπιστικής Βοήθειας).

Η ΥΔΑΣ -1 Διεύθυνση είναι αρμόδια για όλες τις ανθρωπιστικές δράσεις, προγράμματα ή οποιασδήποτε άλλης μορφής έκτακτη βοήθεια που αποφασίζεται να σταλεί σε χώρες για την αντιμετώπιση κρίσεων που προέρχονται από φυσική ή ανθρώπινη αιτία. Για την εκτέλεση της αποστολής της κινητοποιεί ταχύτατα τους μηχανισμούς παροχής βοήθειας σε είδος (αγαθά πρώτης ανάγκης, φάρμακα, τρόφιμα) και τους μηχανισμούς βοήθειας με τη μορφή υπηρεσιών (ιατρική περίθαλψη, διαχείριση και διανομή βοήθειας, αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών). Με βάση τα κριτήρια και τις απαιτήσεις του "Ειδικού Οδηγού ΜΚΟ της ΥΔΑΣ" οι φορείς του δημοσίου ή μη, υποβάλουν προς την ΥΔΑΣ- 1 ανθρωπιστικά προγράμματα. Στη συνέχεια η ΥΔΑΣ-1 μετά από μία καταρχήν αξιολόγηση προτείνει για χρηματοδότηση τα προγράμματα που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της και στις ανάγκες παρουσίας της χώρας σε εστίες κρίσης διεθνώς. Η χρηματοδότηση των προγραμμάτων μπορεί να φθάσει στο 100% ανάλογα με την ανάγκη συμμετοχής της χώρας και τις διαθέσιμες οικονομικές δυνατότητες της Υπηρεσίας.

Η ΥΔΑΣ- 1 Διεύθυνση πιο συγκεκριμένα:

- εξετάζει και αξιολογεί τα προγράμματα έκτακτης βοήθειας που υποβάλλονται από ΜΚΟ ή άλλους φορείς.
- χρηματοδοτεί και εγκρίνει την τελική έκθεση οικονομικού απολογισμού του προγράμματος.
- ενισχύει την ελληνική συμμετοχή σε προγράμματα έκτακτης βοήθειας που χρηματοδοτούνται από την ECHO και από πολυμερείς διεθνούς οργανισμούς.
- συνεργάζεται στενά με φορείς του εξωτερικού, όπως διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις, οργανώσεις του ΟΗΕ και διεθνείς ΜΚΟ για την αποτελεσματικότερη διανομή της βοήθειας που παρέχει.
- δημιουργεί μηχανισμούς μετάδοσης τεχνογνωσίας προς ελληνικούς ΜΚΟ και λοιπές εθελοντικές οργανώσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αποστολών τους σε αναπτυσσόμενες χώρες.

- ευαισθητοποιεί την κοινή γνώμη στο πρόβλημα των ανθρωπιστικών κρίσεων και με τη βοήθεια της ECHO υποβοηθάει και συμμετέχει σε πρωτοβουλίες για την επιμόρφωση στελεχών για την προσφορά υπηρεσιών για την αντιμετώπιση ανθρωπιστικών κρίσεων.

Η ΥΔΑΣ-1 είναι υπεύθυνη για τον ποιοτικό έλεγχο, την ποσότητα και το είδος των αποστελλομένων προϊόντων, που πρέπει να είναι συμβατά με τα διεθνή πρότυπα και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πληθυσμών που χορηγούνται.

Η ΥΔΑΣ -1 απαρτίζεται από τρία τμήματα:

Τμήμα άμεσης παρέμβασης και προώθησης της ανθρωπιστικής βοήθειας. Το τμήμα αυτό αρχικά εκτιμά την κατάσταση, σε χώρες που αντιμετωπίζουν ανθρωπιστική κρίση, προτείνει τα μέτρα που πρέπει να υιοθετηθούν και το είδος της βοήθειας που πρέπει να αποσταλεί. Για την αποτελεσματικότερη διανομή της βοήθειας στελέχη του τμήματος επισκέπτονται τις πληγείσες περιοχές, παρακολουθούν τη διάθεση της ανθρωπιστικής βοήθειας με στόχο την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των ανθρωπιστικών δράσεων και την προβολή της χώρας.

Τμήμα Συντονισμού εμπλεκόμενων Υπουργείων και Φορέων. Το Τμήμα αυτό αναλαμβάνει να ενημερώσει άμεσα τους εμπλεκόμενους φορείς και ΜΚΟ και είναι υπεύθυνο για το συντονισμό όλων των ενεργειών στο εσωτερικό της χώρας προκειμένου να συγκεντρωθεί και να αποσταλεί η βοήθεια στις πληγείσες περιοχές το συντομότερο δυνατό.

Τμήμα αξιολόγησης προγραμμάτων και δράσεων τόσο της αναπτυξιακής βοήθειας στα πλαίσια της DAC όσο και της επείγουσας ανθρωπιστικής και επισιτιστικής βοήθειας. Για το σκοπό αυτό η Υπηρεσία συμμετέχει και στις αρμόδιες ομάδες της ΕΕ και της DAC του ΟΟΣΑ όπου διαμορφώνεται το πλαίσιο πολιτικής στα θέματα αυτά.

ΥΔΑΣ-2 (Διεύθυνση Βοήθειας αναδιάρθρωσης, αποκατάστασης και ανάπτυξης)

Η ΥΔΑΣ- 2:

Είναι αρμόδια για όλες τις φάσεις - έως την υλοποίηση- όλων των τομεακών αναπτυξιακών προγραμμάτων τα οποία πραγματοποιούνται, είτε από φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα, είτε από φορείς της κοινωνίας των πολιτών και υποβάλλονται στην Υπηρεσία προς εξέταση, αξιολόγηση και ενδεχόμενη χρηματοδότηση. Το ποσοστό χρηματοδότησης προς τις ΜΚΟ είναι κατά βάση 50%, αλλά σ' ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να φθάσει και το 75% του προϋπολογισμού του αναπτυξιακού προγράμματος. Οι φορείς του Δημοσίου ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες για την έγκριση και τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων τους σε αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες, δεσμεύονται, όμως, να επικεντρώσουν τα προγράμματά τους στις χώρες προτεραιότητας σύμφωνα με τους στόχους του 2ου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας (IIIAΣΒΕ).

Συμμετέχει στις ομάδες εργασίας και τα Συμβούλια Υπουργών της Development Assistance Committee (DAC) του ΟΟΣΑ, της Europe Aid της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το UNDP του ΟΗΕ.

Φροντίζει για την εφαρμογή στην πράξη όλων των διεθνών στόχων για την καταπολέμηση της φτώχειας, που οφείλουν να αποτελούν το κυρίαρχο στόχο κάθε αναπτυξιακού προγράμματος των δωρητών στις αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες του κόσμου.

Επιδιώκει να τυποποιήσει, να βελτιώσει τη βιωσιμότητα και να αυξήσει τις προοπτικές οικειοποίησης των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων αυτών από τους πληθυσμούς των αναπτυσσόμενων χωρών και ειδικότερα των περισσότερο μειονεκτούντων από αυτούς.

Έχει την ευθύνη της συστηματικής και έγκυρης αποστολής στην DAC των στατιστικών στοιχείων της ελληνικής πολυμερούς και διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας.

Η δομή των Τμημάτων της ΥΔΑΣ-2 ακολουθεί την παρακάτω τομεακή διάρθρωση:

- Ενίσχυση των ανθρωποκεντρικών προγραμμάτων του κοινωνικού τομέα, της πρωτοβάθμιας υγείας, της βασικής εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ιδίως των νέων και των γυναικών.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος, γεωργικής ανάπτυξης, στέγασης και υλικο - τεχνικής υποδομής.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων σε τομείς που δημιουργούν εισοδήματα και μειώνουν το επίπεδο της φτώχειας.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων του τομέα των μικρών υποδομών και των τοπικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της υπό-απασχόλησης και της ανεργίας.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων του τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των δύο φύλων, της οικοδόμησης δημοκρατικών θεσμών, της ενίσχυσης των τοπικών κοινωνιών και της συμμετοχικής και αποκεντρωμένης ανάπτυξης.

ΥΔΑΣ3 (Διεύθυνση Γεωγραφικής, πολιτικής και στρατηγικού σχεδιασμού)

Η ΥΔΑΣ-3:

Μελετά και σχεδιάζει για τη διαμόρφωση της περισσότερο αποτελεσματικής εθνικής στρατηγικής στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας.

- Φροντίζει, σε άμεση συνεργασία με τις άλλες Διευθύνσεις της ΥΔΑΣ για την εκπροσώπηση της Υπηρεσίας σ' όλες τις ομάδες εργασίας του τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, τις σχετικές γεωγραφικές ομάδες εργασίας των Εξωτερικών Σχέσεων της ΕΕ, της DAC/ΟΟΣΑ (σε συνεργασία με την ΥΔΑΣ-2), άλλων Διεθνών Οργανισμών καθώς και σε όλες τις συνόδους των τακτικών και άτυπων Συμβουλίων Υπουργών Ανάπτυξης της ΕΕ
- Ενημερώνει και στηρίζει τις ελληνικές ΜΚΟ για τη συμμετοχή τους στα κοινοτικά προγράμματα που η ΕΕ και άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί προωθούν στις εν λόγω χώρες.
- Δέχεται την υποβολή όλων των προτάσεων κρατικών ή μη φορέων που αποσκοπούν στη συμμετοχή τους στις ειδικές δράσεις και προγράμματα της ΕΕ, όπως PHARE, TACIS, CARDS και MEDA.
- Παρέχει την Γραμματειακή υποστήριξη στην ΕΟΣΔΟΣ και υποβάλλει στη Μόνιμη Επιτροπή Εξωτερικών και Άμυνας της Βουλής την Έκθεση για την Πολυμερή και Διμερή Κρατική Αναπτυξιακή Συνεργασία καθώς και οποιαδήποτε συμπληρωματικά στοιχεία κρίνονται αναγκαία για την ενημέρωση της Βουλής σχετικά με τις δραστηριότητες της ΥΔΑΣ.

Η ΥΔΑΣ -3 είναι διαρθρωμένη σε πέντε Τμήματα: Τμήμα Βαλκανικών Χωρών, Τμήμα Ανατολικής Ευρώπης και των Ανεξαρτήτων Χωρών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, Τμήμα Χωρών Μεσογείου και Μέσης Ανατολής, Τμήμα Χωρών Αφρικής, Καραϊβικής, Ειρηνικού (ΑΚΕ), Τμήμα Λατινικής Αμερικής και Ασίας και Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού.

ΥΔΑΣ4 (Διεύθυνση ΜΚΟ αναπτυξιακής εκπαίδευσης και αξιολόγησης)

Η ΥΔΑΣ-4:

- Προωθεί στην κοινωνία των πολιτών την ανάπτυξη των ΜΚΟ και ενθαρρύνει την διαμόρφωση συναφών δράσεων καθώς και την οργάνωση αναπτυξιακών δικτύων.
- Ενισχύει τις υφιστάμενες κυρίως αναπτυξιακές ΜΚΟ καθώς και το σχεδιασμό και την υιοθέτηση εκείνης της πολιτικής που θα επιτρέψει τη δημιουργία νέων ΜΚΟ, τόσο στις πόλεις, όσο και στην περιφέρεια της Χώρας.
- Ενημερώνει και ευαισθητοποιεί συστηματικά και ανελλιπώς την κοινή γνώμη ιδίως των νέων, σε θέματα που αφορούν την ανθρωπιστική και την αναπτυξιακή συνεργασία στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

- Εποπτεύει τις δράσεις και τα προγράμματα που αφορούν την αναπτυξιακή εκπαίδευση και προωθεί μεθόδους για την εμπέδωση και την προώθηση της ιδέας του εθελοντισμού στην κοινωνία των πολιτών και ιδιαίτερα στη νεολαία.
- Τηρεί το "Ειδικό Μητρώο ΜΚΟ" στο οποίο εγγράφονται όλες οι ΜΚΟ, οι οποίες επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στο πλαίσιο των προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών στις αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες.

ΥΔΑΣ-5 (Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών). Δεν έχει λειτουργήσει ακόμα.

Η ΥΔΑΣ- 5 είναι ο τεχνικός σύμβουλος της Γενικής Διεύθυνσης και προβλέπεται:

- Να προκηρύσσει τους διαγωνισμούς και τις μελέτες και καθορίζει τους όρους των συμβάσεων που αφορούν στα τεχνικά έργα και που περιέρχονται στις σχετικές συμβάσεις.
- Να ελέγχει την πορεία εκτέλεσης των έργων και συντονίζει την υλοποίηση κατασκευής τους.
- Να υποστηρίζει, επίσης, τεχνικά τις ΜΚΟ που συνεργάζονται με την ΥΔΑΣ και έχουν αναλάβει ανθρωπιστική ή αναπτυξιακή δράση σε αναπτυσσόμενες ή υπό μείαβαση χώρες.

Η Διεύθυνση θα αποτελείται από το Γμήμα Διαγωνισμών και Συμβάσεων και το Γμήμα Κατασκευής Έργων και Υποδομών.

ΥΔΑΣ6 (Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών)

Η ΥΔΑΣ-6 :

- Προετοιμάζει όλες τις διοικητικές και τεχνικές διαδικασίες για την υποβολή προς έγκριση όλων των αποφάσεων που αφορούν σε χρηματοδότηση δράσεων ή προγραμμάτων είτε δημόσιων φορέων είτε ΜΚΟ στην πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΞ.
- Δέχεται αιτήσεις των εν ενεργεία υπαλλήλων του δημοσίου φορέα, οι οποίοι επιθυμούν, μετά την υλοποίηση των προβλεπόμενων διαδικασιών και την υπογραφή των απαιτούμενων κοινών υπουργικών αποφάσεων, να συμμετάσχουν σε εγκεκριμένες από τις Διευθύνσεις της ΥΔΑΣ δράσεις ή προγράμματα ΜΚΟ που υλοποιούνται σε διάφορες αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες του κόσμου.
- Προωθεί τις συμβάσεις μεταξύ της ΥΔΑΣ και των επωφελούμενων φορέων (ΜΚΟ, Πανεπιστημίων κ.α)

1.3.2.3

Φορείς Υλοποίησης Προγραμμάτων και Προσωπικό στο εξωτερικό

Αναφορικά με το προσωπικό των φορέων υλοποίησης, η Ελλάδα δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να «στρατολογήσει» προσωπικό σε διπλωματικές αποστολές του εξωτερικού το οποίο θα ασχολείται ειδικά με θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Παρόλα αυτά καταβλήθηκε κατά το παρελθόν προσπάθεια τα κενά που παρουσιάζονταν να καλύπτονταν από τις διπλωματικές αποστολές και ιδιαίτερα από τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων που μέχρι το 2001 εξακολουθούσαν να ανήκουν στη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ. Η απόδοση των Γραφείων αυτών τα τελευταία χρόνια σε θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας έχει βελτιωθεί αρκετά. Η βελτίωση αυτή οφείλεται και στο γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης των νέων Εμπορικών Ακολουθών στη Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στα ζητήματα της οικονομικής διπλωματίας και της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας.

Η μεταφορά των Γραφείων ΟΕΥ στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 159 της 17 Ιουνίου 2002 (ΦΕΚ 140/Α/17-6-2002) και ο Νόμος 3196 (ΦΕΚ 274 Α/2-12-2003) που αναφέρεται στην

Οργάνωση των Υπηρεσιών Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών αναμένεται να συμβάλουν ακόμα περισσότερο στην απόδοση των Γραφείων ΟΕΥ. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Νόμου 3196 (ΦΕΚ 274 Α/2-12-2003), τα Γραφεία Εμπορικών Οικονομικών Υποθέσεων υποστηρίζουν την ΥΔΑΣ κατά την εκτέλεση των προγραμμάτων της και υποβάλλουν μελέτες και εισηγήσεις για νέες δράσεις επί θεμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας και ειδικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, παρακολουθούν και υποστηρίζουν εν γένει την εκτέλεση του Ελληνικού Σχεδίου Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων καθώς και των προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας ενώ παράλληλα παρακολουθούν, καταγράφουν και ενημερώνουν για ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα τεχνικής, οικονομικής συνεργασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας.

1.4.	Η διαμόρφωση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Βοήθειας
-------------	---

1.4.1.	Τα Μεσοπρόθεσμα Πενταετή Προγράμματα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδας (ΠΠΑΣΒΕ)
---------------	--

1.4.1.1.	Βασικές αρχές
-----------------	----------------------

Οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν σήμερα, σε διαφορετικό βαθμό, πολλές προκλήσεις που ξεπερνούν κατά πολύ την οικονομική σφαίρα. Προβλήματα που συνδέονται δηλαδή με:

- τη φτώχεια,
- τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες,
- την εξάπλωση του AIDS,
- τις περιφερειακές ανισότητες,
- την περιβαλλοντική υποβάθμιση και
- τη σταθεροποίηση των δημοκρατικών δομών.

Η Ελλάδα θεωρεί ότι η αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων πρέπει να είναι προτεραιότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας. Συντονίζοντας τις προσπάθειές της με τους άλλους διεθνείς δωρητές, η Ελλάδα μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά και ουσιαστικά στην όλη προσπάθεια των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών να βελτιώσουν τις οικονομικές και κοινωνικές δομές τους.

Για να επιτευχθεί ο στόχος της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας των διαθέσιμων πιστώσεων, το Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας δίνει έμφαση στη συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και άλλες δωρητρίες χώρες και από την άλλη, στη συνεργασία με τις ίδιες τις αποδέκτριες χώρες.

Η συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και άλλες δωρητρίες χώρες επιδιώκεται να επιτευχθεί με τρεις τρόπους: συντονισμό, συνοχή-συνάφεια και αλληλοσυμπλήρωση των πολιτικών και των ενεργειών. Η συνεργασία με τις αποδέκτριες χώρες επιδιώκεται με βάση την εταιρικότητα, την αρχή δηλαδή ότι η χάραξη της πολιτικής και η επιλογή των προς υλοποίηση προγραμμάτων γίνεται από τις αποδέκτριες χώρες και σύμφωνα με τις ανάγκες τους και τη βιωσιμότητα των δράσεων ή των προγραμμάτων. Τελικός στόχος η «οικειοποίηση» (ownership) της βοήθειας από τους αποδέκτες.

Συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς.

Η Ελλάδα συμμετέχει και συνεισφέρει σε Διεθνείς Οργανισμούς έτσι ώστε να δύνανται να υλοποιούνται συντονισμένες ενέργειες στον τομέα της πολυμερούς βοήθειας, ενώ

συγχρόνως συμμετέχει και συνεισφέρει στις δραστηριότητες της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ

Για να επιτευχθεί ο στόχος της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων αναπτυξιακών πιστώσεων, η Ελλάδα δραστηριοποιείται σ' ένα πλήθος Διεθνών Οργανισμών οικονομικού/χρηματοδοτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα, των οποίων οι στόχοι προωθούν τους αναπτυξιακούς σκοπούς που η ίδια έχει θέσει. Οι δραστηριότητες των ανωτέρω Διεθνών Οργανισμών σε συνδυασμό, συνάρτηση και συντονισμό με την παρεχόμενη διμερή κρατική αναπτυξιακή βοήθεια, συμβάλλουν ουσιαστικά και συμπληρωματικά προς την επίτευξη των διεθνώς παραδεδωμένων αναπτυξιακών στόχων.

Ιδρυτικό μέλος των κυριότερων Διεθνών Οργανισμών καθώς και αρκετών Περιφερειακών Αναπτυξιακών Τραπεζών η Ελλάδα, θεωρεί το έργο τους πολύ σημαντικό και συνεισφέρει ανελλιπώς, τόσο στους προϋπολογισμούς τους όσο και σε Διαχειριστικά Ταμεία (Trust Funds) που συστήνουν σε *ad hoc* βάση για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών αναγκών. Η συμβολή της σε Διεθνείς Οργανισμούς που ασχολούνται με την ανάπτυξη περιλαμβάνει εισφορές στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό της ΕΕ, στην Παγκόσμια Τράπεζα και τους θυγατρικούς Οργανισμούς της, σε πολλούς Οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διεθνών οργανισμών.

Επίσης, η Ελλάδα συντονίζει τις προσπάθειές της για παροχή αναπτυξιακής συνεργασίας με άλλες χώρες. Από αυτήν την άποψη επιδιώκει την συνεργασία με άλλες δωρητρίες βοήθειας χώρες με στόχο τον σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων και έργων εκ παραλλήλου με συγχρηματοδότηση ή με κάποια άλλη μορφή συνεργασίας. Αυτό έχει καταστεί ήδη δυνατό μέσω των προγραμμάτων PHARE, TACIS, CARDS και MEDA της Ε.Ε προς όφελος των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΚΑΕ), της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών της πρώην ΕΣΣΔ (ΚΑΚ), των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων και των χωρών της Μεσογείου, αντιστοίχως. Η Ελλάδα όμως σκοπεύει να συνεργασθεί και με άλλες δωρητρίες χώρες για την προώθηση από κοινού, εθνικών προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας, χωρίς να μειώσει το ενδιαφέρον της και τη συμμετοχή της στα προαναφερθέντα προγράμματα της ΕΕ.

Το μεγαλύτερο ποσοστό της πολυμερούς βοήθειας της Ελλάδας αποτελείται από τη συμβολή της χώρας στα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Αναπτυξιακής Πολιτικής της ΕΕ. Το 2002 η βοήθεια αυτή αποτελούσε το 74.15 % της συνολικής πολυμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας και περίπου πάνω από 40,85 % της συνολικής Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας.

Η πολυμερής αναπτυξιακή βοήθεια που παρέχεται από την Ελλάδα σε διάφορους Διεθνείς Αναπτυξιακούς Οργανισμούς, Περιφερειακές Αναπτυξιακές Τράπεζες και μέσω της ΕΕ, δεν έχει συγκεκριμένη πηγή. Αυτό σημαίνει ότι κάθε Υπουργείο ή Νομικό Πρόσωπο ανάλογα με το αντικείμενο και τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από Διεθνείς Συμβάσεις, παρέχει κονδύλια για διεθνείς αναπτυξιακούς σκοπούς. Βοήθεια παρέχεται επίσης και σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών ή άλλων, μέσω ειδικών Διαχειριστικών Ταμείων (Trust Funds) που ιδρύονται κατά περίπτωση για συγκεκριμένους σκοπούς.

Η Ελλάδα πριν προβεί στην παροχή πολυμερούς βοήθειας συμμετέχει στις προπαρασκευαστικές-διερευνητικές διεθνείς διασκέψεις που συγκαλούνται από Διεθνείς Οργανισμούς και συντονίζει την πολιτική της αναλόγως των αποφάσεων των συσκέψεων αυτών. Επομένως, βρίσκεται συνεχώς ενήμερη περί των διεθνών εξελίξεων και πάντοτε έτοιμη να συμβάλει θετικά. Επιπρόσθετα, και στις περιπτώσεις περιφερειακών πρωτοβουλιών, η χώρα έρχεται σε επαφή και διμερώς με τα ενδιαφερόμενα μέρη για την επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος.

Τα προγράμματα της αναπτυξιακής συνεργασίας ανά αποδέκτρια χώρα: α) πρέπει να διαθέτουν έναν ελάχιστο βαθμό συντονισμού μεταξύ των δράσεων των πολυμερών και άλλων δωρητών, β) πρέπει να έχουν συνοχή όσον αφορά τους επιδιωκόμενους στόχους και γ) πρέπει οι παρεμβάσεις να είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και να μην εμφανίζουν κενά, αντιθέσεις ή επικαλύψεις.

Συνεργασία με αποδέκτριες χώρες.

Η πολιτική της Ελλάδας στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας είναι ευθυγραμμισμένη και προωθεί τη νέα διεθνή στρατηγική που αντιλαμβάνεται τη σχέση μεταξύ μιας δωρήτριας και μιας αποδέκτριας χώρας, όχι σαν μια απλή σχέση συνεργασίας, αλλά ως σχέση εταιρικής που προωθεί την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στον 21ο αιώνα. Η Ελλάδα υποστηρίζει την άποψη ότι η ανάπτυξη είναι τελικά ευθύνη των αποδεκτριών χωρών και ότι η εξωτερική βοήθεια στοχεύει στη στήριξη των προσπαθειών τους ώστε να είναι δυνατόν οι απαραίτητες για την περαιτέρω κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη τοπικές υποδομές να αναπτυχθούν. Θεωρώντας τη στρατηγική εταιρικής ως βάση, η δημιουργία τοπικής παραγωγικής ικανότητας στις αποδέκτριες χώρες είναι ακόμη ένας στόχος που λαμβάνεται υπόψη στο πενταετές πρόγραμμα.

Η αναπτυξιακή βοήθεια θεωρείται ότι συμπληρώνει άλλους πόρους που οι αποδέκτριες χώρες χρησιμοποιούν για την ανάπτυξή τους. Για το λόγο αυτό, η αναπτυξιακή βοήθεια έχει προσανατολισθεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των αποδεκτριών χωρών-εταίρων.

Η πολιτική της Ελλάδας βασίζεται, επίσης, στη διαφάνεια των συμφερόντων των δύο εταίρων (δωρήτριας χώρας- αποδέκτριας χώρας) και σε αμοιβαία εμπιστοσύνη με διάλογο. Η σύναψη μεσοπρόθεσμων συμφωνιών εταιρικής με αποδέκτριες χώρες-εταίρους στοχεύει στην εξασφάλιση της ενσωμάτωσης της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στις εθνικές ή τοπικές προτεραιότητες των τελευταίων.

Ένα μεγάλο πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι φτωχές χώρες είναι η ποιότητα της διακυβέρνησης (governance). Πρόσφατες μελέτες έχουν δείξει ότι η αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, η πλημμελής εφαρμογή των νόμων, η διαφθορά, οι περιορισμοί στην ελευθερία του τύπου και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνδέονται άμεσα με τους χαμηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και εμποδίζουν την καταπολέμηση της φτώχειας. Οι τομείς της ενδυνάμωσης της χρηστής διακυβέρνησης μέσω της δημόσιας διοίκησης, της προώθησης των δημοκρατικών θεσμών, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων του δικαίου αποτελούν βασικούς στόχους της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας.

Η ελληνική πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας συνεχίζει να θεωρεί ότι η ανάπτυξη του κοινωνικού τομέα αποτελεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες επένδυση και στρατηγική επιτυχία. Γι'αυτό επιδιώκεται ένα μεγάλο τμήμα από τη δαπάνη στον κοινωνικό τομέα να διοχετευθεί σε δράσεις για την εκπαίδευση και την υγεία, στις οποίες, με δεδομένο ότι ο ανθρώπινος παράγων είναι καθοριστικός για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία

Για την Ελλάδα η αποτροπή ένοπλων συγκρούσεων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέρος της όλης προσπάθειας μείωσης της φτώχειας. Μόνον όταν οι πολίτες αισθάνονται ασφαλείς δύνανται να προοδεύσουν ουσιαστικά σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής διμερούς βοήθειας τα προηγούμενα χρόνια αφορούσε δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης που υλοποιήθηκαν από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που συμμετείχαν και εξακολουθούν να συμμετέχουν σε πολυεθνικές δυνάμεις. Στο πλαίσιο αυτό οι Ειρηνευτικές Αποστολές του Υπουργείου

Εθνικής Αμύνης (ΥΠΕΘΑ), υλοποίησαν πολλές δράσεις αναπτυξιακής βοήθειας, όπως, μεταφορά και διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας, επισκευή κατεστραμμένων δρόμων, γεφυρών και δημοσίων κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων νοσοκομείων και σχολείων, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στον τοπικό πληθυσμό και μεταφορά ασθενών σε νοσοκομεία καθώς και σε αποναρκοθετήσεις και καταστροφή όπλων. Ωστόσο, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και τις σχετικές εκτιμήσεις της DAC, ένα τόσο μεγάλο ποσοστό της αναπτυξιακής βοήθειας σε ειρηνευτικές αποστολές θέτει το ερώτημα αν η ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια θα συνεχίσει να είναι ανάλογου ύψους μετά το πέρας των ειρηνευτικών αποστολών δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην καταπολέμηση της φτώχειας.

1.4.1.2	Το 1ο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας . (1ο ΠΠΑΣΒΕ 1997-2001).
---------	---

Το 2001 ολοκληρώθηκε η ομαλή πορεία υλοποίησής του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ. Από διοικητικής πλευράς προωθήθηκε η προσπάθεια εξορθολογισμού του όλου συστήματος παροχής αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες, με γνώμονα τόσο τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee – DAC) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), όσο και τα νομικά πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Ελλάδος. Επίσης είναι αξιοσημείωτο ότι παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς, λόγω της ένταξης της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), η διμερής και η πολυμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (ODA/OA) που παρασχέθηκε ήταν αξιοσημείωτη και σύμφωνα με τους στόχους που είχαν τεθεί.

Στόχος της Ελλάδος από το 1997 και για τα επόμενα πέντε χρόνια μέχρι το 2001 ήταν η διμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (Official Development Assistance – ODA και Official Aid - OA) να αυξηθεί κατά 0,08 % του ΑΕΠ - σε σχέση με το έτος βάσης 1996 που ανέρχόταν σε 0,02 % - και να φθάσει το έτος 2001 το 0,10% του Ακαθόριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΠ).

Η τάση των δαπανών διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας ODA (μη συμπεριλαμβανομένης της OA) τα έτη 1997-2000 ήταν σε γενικές γραμμές σαφώς αυξητική:

- Το 1997 επιτεύχθηκε ποσοστό 0,03 % του ΑΕΠ ή 36,33 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το 1998 ποσοστό 0,05 % του ΑΕΠ ή 63,32 εκατ. δολ. ΗΠΑ, αύξηση δηλαδή κατά 26,99 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το 1999 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,06 % ή 79,02 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 15,70 εκατ. δολ. ΗΠΑ και σε σχέση με το 1997 κατά 42,69 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το 2000 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,09 % ή 98,91 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 19,89 εκατ. δολ. ΗΠΑ και σε σχέση με το 1997 κατά 62,58 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το 2001 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,07 % ή 82,62 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή μειώθηκαν μεν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 16,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ και αυξήθηκαν σε σχέση με το 1997 κατά 46,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

Αναφορικά με τη συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) Το 1999 είχε ανέλθει σε 205,13 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 0,17 % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα 118,00 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,10 % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 87,13 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,07 % του ΑΕΠ.

Το 2000 η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) είχε ανέλθει σε 238,38 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 0,21 % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα 129,41 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,11 % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 108,97 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,10 % του ΑΕΠ.

Το έτος 2001 η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) ανήλθε σε 210,35 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 0,18 % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα 121,25 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,10 % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 89,11 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,08 % του ΑΕΠ.

Το έτος 2002 η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ODA/OA) ανήλθε σε **292,02** εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό **0,22** % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα **169,16** εκατ. δολ. ΗΠΑ ή **0,13** % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 122,86 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή **0,09** % του ΑΕΠ.

Η αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος κατά τα έτη 1997-2001 διανεμήθηκε μεταξύ των παραδοσιακών τομέων καθώς και μεταξύ νέων δραστηριοτήτων διμερούς συνεργασίας που αναπτύχθηκαν εντός του πλαισίου του αντίστοιχου προγράμματος πολιτικής, όπως προγράμματα για την καταπολέμηση και μείωση της φτώχειας, την κοινωνική ανάπτυξη, κυρίως στη βασική εκπαίδευση, την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και υγιή αναπαραγωγή του πληθυσμού τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και αυξημένη συμμετοχή των πολιτών και κυρίως των γυναικών στην οικονομική και πολιτική ζωή, τη χρηστή διακυβέρνηση και δημόσια διοίκηση, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων δικαίου την αειφόρο ανάπτυξη και την αντιμετώπιση των βασικών αιτίων ενδεχομένων συγκρούσεων και εγκαθίδρυση της ειρήνης προς την κατεύθυνση μακροχρόνιας συμφιλίωσης και ανάπτυξης.

Στα πλαίσια της καταπολέμησης της φτώχειας, η Ελλάδα υλοποίησε την περίοδο 1997-2001 σημαντικές δράσεις, τόσο παροχής αναπτυξιακής όσο και ανθρωπιστικής βοήθειας. Στις τελευταίες περιλαμβάνεται και η παροχή επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας σε περιοχές που βρισκόνταν σε κρίση είτε λόγω ανθρωπογενών καταστροφών είτε λόγω διαρθρωτικών αδυναμιών και φυσικών καταστροφών (Αρμενία, Γεωργία, Ινδία και Μογγολία).

Το Πρόγραμμα 1997-2001 προέβλεπε ότι τα δύο τρίτα περίπου της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας θα κατευθυνόταν σ' ένα περιορισμένο αριθμό κρατών τα οποία η Ελλάδα θεωρούσε ως χώρες προτεραιότητας, όπως η Αλβανία, η Αρμενία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η Γεωργία, οι περιοχές της Παλαιστινιακής Αρχής και η Ουκρανία. Στη διάρκεια, ωστόσο της υλοποίησης του προγράμματος προστέθηκαν η Γιουγκοσλαβία και η πΓΔΜ καθώς και άλλες χώρες για τις οποίες υπήρξε ανάγκη να αποσταλεί έκτακτη βοήθεια, κυρίως επισιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσης, όπως η Τουρκία και το Αφγανιστάν. Οι περισσότερες από τις χώρες αυτές εξάλλου αποτελούσαν την τελευταία πενταετία και τις πρωταρχικές προτεραιότητες της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας.

Οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή της Ν.Α Ευρώπης την περίοδο 1997-2001 εστιάστηκαν στην αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων, στην ενίσχυση και τη δημιουργία ισχυρών δημοκρατικών θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους δικαίου, στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των υποδομών αλλά και στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, στην προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Διοίκησης, στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελομένων κρατών.

Ένα άλλο σημαντικό επίτευγμα του 1ου ΠΠΑΣΒΕ ήταν ότι χάρη στις δράσεις που υλοποίησε ένας μεγάλος αριθμός φορέων της ελληνικής κοινωνίας, από Υπουργεία μέχρι Πανεπιστήμια, από ΜΚΟ μέχρι και επιχειρήσεις, άρχισαν να ενδιαφέρονται για τα ζητήματα αναπτυξιακής βοήθειας. Πολλοί δε από αυτούς τους φορείς δραστηροποιήθηκαν έντονα και συμμετείχαν σε προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας, ιδιαίτερα προς τα Βαλκάνια, τις Παρευξείνιες χώρες και προς τα κράτη της Μέσης Ανατολής. Από δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης που πραγματοποιήθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ στις χώρες-μέλη το 2002 και δημοσιεύθηκαν σε ειδική έκδοση του Ευρωβαρομέτρου (Μάρτιος 2003), διαπιστώθηκε ότι η συντριπτική πλειοψηφία της ελληνικής κοινής γνώμης θεωρεί – σε μεγαλύτερο βαθμό από τις αντίστοιχες άλλων κρατών-μελών – ότι η βοήθεια σε φτωχές χώρες είναι πολύ ή αρκετά σημαντική (93,7%) και η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων πιστεύουν ότι η ελληνική αναπτυξιακή και ανθρωπιστική βοήθεια πρέπει να αυξηθεί (68,5%).

Από τα πρώτα χρόνια της υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ, είχε γίνει αντιληπτό ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να επεκτείνει τις δραστηριότητες δημόσιας ενημέρωσης για το Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας και να πληροφωρήσει τους φορολογούμενους όχι μόνο σχετικά με τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι κρατικοί πόροι αλλά και σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στην πράξη. Σκοπός των δράσεων ενημέρωσης που υλοποιήθηκαν ήταν η ελληνική κοινή γνώμη να κατανοήσει καλύτερα το πλαίσιο μέσα στο οποίο παρέχεται η βοήθεια και να έχει ρεαλιστική άποψη σχετικά με το τι μπορεί και το τι δεν μπορεί να αναμένεται απ' αυτή. Ανάμεσα στις δράσεις που υλοποιήθηκαν αναφέρονται οι κάτωθι: το Α' Τμήμα της Διεύθυνσης Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων του ΥΠΕΘΟ εξέδωσε το 2001 φυλλάδιο με τίτλο «Αναπτυξιακή Βοήθεια της Ελλάδος 1997-2001» που διανεμήθηκε και κυκλοφόρησε ευρύτατα, με συγχρηματοδότηση της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών δημιουργήθηκε από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, η πρώτη ελληνική ανθρωπιστική δικτυακή πύλη (portal) με την επωνυμία «anthropos.gr», με συγχρηματοδότηση της ΥΔΑΣ πραγματοποιήθηκε το Σεπτέμβριο το 2002 στο Ζάππειο Μέγαρο η «2^η Πανελλήνια Έκθεση Εθελοντισμού και Ανθρωπιστικών Οργανώσεων» στην οποία μετείχαν πολλές μη κερδοσκοπικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της αναπτυξιακής συνεργασίας.

Η Ελλάδα συμμετείχε, επίσης, μαζί με τις άλλες χώρες μέλη της DAC, στην εξέταση της πρότασης της Επιτροπής για την αποσύνδεση (untying) της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας που παρέχεται στις λιγότερο Αναπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες (ΛΑΑΧ). Η Ελλάδα εργάστηκε προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της ποσότητας και ποιότητας της παρεχόμενης βοήθειας προς τις ΛΑΑΧ, συνεισφέροντας στις κοινές προσπάθειες της DAC.

Το 2001 απετέλεσε το πέμπτο και τελευταίο έτος υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες για την έναρξη των αναγκαίων δράσεων για την αξιολόγηση του Προγράμματος. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιθεώρησης πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στελεχών της Διεύθυνσης Επιθεώρησης της DAC στην Ελλάδα. Οι αξιωματούχοι της DAC συναντήθηκαν με στελέχη των Υπουργείων Οικονομίας και Εξωτερικών καθώς και άλλων φορέων που υλοποιούν προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι δύο χώρες που ανέλαβαν την εξέταση της Ελλάδας ήταν η Φινλανδία και η Ισπανία. Η χώρα-αποδέκτης που επιλέγηκε για την επίσκεψη πεδίου (field visit) ήταν η Αλβανία. Η επίσκεψη που τελευταία πραγματοποιήθηκε το διάστημα 25-28 Ιανουαρίου 2002, προγήθηκε επίσκεψη στην Αθήνα (29-31 Οκτωβρίου 2001). Η Έκθεση (Peer Review), με θετικά σχόλια για την ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια αλλά και υποδείξεις, δόθηκε στη δημοσιότητα το Μάρτιο του 2002 και υπάρχει στον δικτυακό τόπο της DAC (<http://www.oecd.org/dac>).

Ο βασικότερος στόχος της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας και στο 2ο ΠΠΑΣΠΕ, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ) τον Μάιο του 2002, είναι η μείωση της φτώχειας. Η μείωση της φτώχειας δεν είναι δυνατή χωρίς τη συγκρότηση μιας συνεκτικής δέσμης πολιτικών που θα αποσκοπούν στην αρμονική και την προοδευτική ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων και υπό μετάβαση χωρών στη διεθνή οικονομία, τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας, την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, την επιστράτευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πηγών καθώς και την επίτευξη αιεφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τους "στόχους της χιλιετίας", όπως αποκλήθηκαν, που καθορίστηκαν στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, στη Νέα Υόρκη το 2000 (για τη μείωση της παγκόσμιας φτώχειας στο ήμισυ, έως το 2015), στη διάσκεψη του ΟΗΕ στο Μοντερέυ του Μεξικού το 2002 (για την αύξηση των συνεισφορών των εύπορων κρατών προς τις αναπτυσσόμενες χώρες), καθώς και στο Ισόχανεσμπουργκ και πάλι το 2002 (για την αιεφόρο ανάπτυξη)

Η Ελλάδα θεωρεί ότι διαθέτει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα που της επιτρέπουν να λειτουργήσει ουσιαστικά στην όλη προσυιιάθεια της διεθνούς κοινότητας να συνδράμει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Οι κατευθύνσεις, με βάση τις οποίες οι φορείς του δημοσίου τομέα, καθώς και των ΜΚΟ θα δραστηριοποιούνται, αφορούν σε προγράμματα που σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό θα εμπεριέχουν δράσεις που στοχεύουν:

- στην οικονομική ανάπτυξη,
- στην κοινωνική ευημερία,
- στη διατήρηση της ειρήνης, στην προώθηση του εκδημοκρατισμού και του σεβασμού
- των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι κυριότεροι στόχοι του 2ου ΠΠΑΣΒΕ κατά την περίοδο 2003-2007 είναι :

- Να υπάρξει σταθερή αύξηση του συνόλου της διμερούς και πολυμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας από 335.000.000 ευρώ το 2002 σε 609.000.000 ευρώ το 2006
- Το σύνολο της Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας ως ποσοστό ΑΕΠ (μη συμπεριλαμβανομένης της ΟΑ) να ανέλθει σε 0,10% το 2003, σε 0,15% το 2004, σε 0,20 το 2005, σε 0,23 το 2006, ενώ μόλις το 1997 ήταν 0,03%, **Συνολικά, ο στόχος είναι η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής – ΟΔΑ/ΟΑ) να ανέλθει το 2006 στο 0,33% του ΑΕΠ.**
- Οι πόροι που θα μεταφερθούν, τουλάχιστον τα πρώτα χρόνια υλοποίησης του 2ου ΠΠΑΣΒΕ, από τον ελληνικό προϋπολογισμό να αφορούν, κατά κύριο λόγο, όπως και στο 1ο ΠΠΑΣΒΕ τους εξής γεωγραφικούς χώρους: Βαλκάνια, Παρακαυκάσιες χώρες, Μέση Ανατολή. Η Ελλάδα έχει επιλέξει να επικεντρώσει την παροχή της διμερούς αναπτυξιακής της βοήθειας, σε συγκεκριμένες περιοχές για να μην υπάρξει πολυδιάσπαση των πόρων αυτών.
- Συνολικά για την περίοδο 2003-2007 η παροχή βοήθειας, μόνο στις χώρες των Βαλκανίων στα πλαίσια του ΕΣΟΑΒ, αναμένεται να ανέλθει σε 550.000.000 ευρώ σε

σύνολο διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας 1.442.010.000 ευρώ, δηλαδή ποσοστό 38,14 %.

- Το μεγαλύτερο μέρος της παροχής αναπτυξιακής βοήθειας στα πλαίσια του ΕΣΟΑΒ (80%) να δίδεται απευθείας για τις δημόσιες επενδύσεις των επωφελομένων χωρών με κύρια προτεραιότητα τη χρηματοδότηση μεγάλων προγραμμάτων, όπως εκσυγχρονισμός υποδομών και ιδιαίτερα στους τομείς ενέργειας και μεταφορών καθώς και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και αυτοδιοίκησης.
- Από το 2006, όμως, οι πόροι που θα διατίθενται για την περιοχή των Βαλκανίων να μειώνονται τόσο ως ποσοστά όσο και σε απόλυτους αριθμούς, έτσι ώστε να είναι δυνατή να αυξηθεί η βοήθεια και σε άλλες γεωγραφικές περιοχές. Έτσι, ενώ το 2003 θα υπάρχει μια ασυμμετρία στην κατανομή της βοήθειας ως προς τις γεωγραφικές περιοχές με κύριο αποδέκτη της βοήθειας τα Βαλκάνια σε ποσοστό 68,2 % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας σταδιακά μέχρι το 2007 αυτή η ασυμμετρία θα έχει ανατραπεί και η κατανομή θα είναι περισσότερο ισορροπημένη με την Αφρική να δέχεται το 27,5%, οι χώρες της Μέσης Ανατολής και Βορείου Αφρικής το 24,3%, οι βαλκανικές χώρες το 21,2 % , οι χώρες ΚΑΚ το 17,6% και μόνο οι χώρες της Ασίας και Λατινικής Αμερικής το 6,4% , ενώ ένα ποσό που αντιπροσωπεύει το 3% διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας μένει ακατανέμητο.
- Οι πόροι που κατευθύνονται στην Αφρική να διπλασιάζονται σχεδόν κάθε χρόνο, έτσι ώστε το 2007 η Αφρική να είναι έχει καταστεί ο κυριότερος γεωγραφικός χώρος υποδοχής της ελληνικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Σε ποσά η βοήθεια που προβλέπεται για την Αφρική από 12,60 εκατ. ευρώ το 2003 - ποσοστό 8,3% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας - αναμένεται το 2007 να ανέρχεται σε 124,5 εκατ. ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό 27,5% % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Προβλέπεται, δηλαδή, δεκαπλάσια για την περίοδο 2003- 2007 συνολική αύξηση για την Αφρική. Η εντυπωσιακή αυτή αύξηση θα συμβάλλει ώστε Ελλάδα , όπως και οι άλλες χώρες μέλη της DAC, να δίνει το μεγαλύτερο μέρος της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής τους βοήθειας στις Αναπτυσσόμενες Χώρες και στις Λιγότερο Αναπτυσσόμενες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες.
- Οι πόροι που διατίθενται προς τη γεωγραφική περιοχή της Μέσης Ανατολής και Βορ. Αφρικής να αυξάνονται επίσης και από 17,40 εκατ. ευρώ που προβλέπονται για το 2003- ποσοστό 11,5% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας- αναμένεται το 2007 να ανέρχεται σε 109,9 εκατ. ευρώ , δηλαδή ποσοστό 24,3% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας και να ακολουθούν οι χώρες ΚΑΚ που από 7,53 εκατ. ευρώ που προβλέπονται για το 2003, ποσοστό 4,5% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας να ανέρχεται σε 79,77 εκατ. ευρώ, δηλαδή ποσοστό 17,6% % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Αντίθετα για τις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής η αύξηση της βοήθειας δεν προβλέπεται να είναι τόσο εντυπωσιακή.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό σε κατά είδος αναπτυξιακή βοήθεια να το έχει η τεχνική συνεργασία αλλά το ποσοστό αυτό να μη μεταβάλλεται εντυπωσιακά κατά τη διάρκεια της περιόδου 2003 2007: από 64% το 2003 σε 68% το 2004, σε 70% το 2006, σε 71% το 2007 με συνολικό ποσοστό την περίοδο 2003-2007 69,39% της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας. Το ποσοστό της επείγουσας βοήθειας, επίσης, σύμφωνα με τον προγραμματισμό του 2ου ΠΠΑΣΒΕ παραμένει σχεδόν το ίδιο 15.15% % της συνολικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας, ενώ τα ποσοστά της χρηματοδοτικής βοήθειας και της επισιτιστικής βοήθειας για όλη την περίοδο 2003-2007 ανέρχονται σε 8,21% και 7,25% αντίστοιχα.

1.4.2	Η Αναπτυξιακή Βοήθεια της Ελλάδας στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
-------	---

1.4.2.1	Η πολιτική της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
---------	--

Η περιοχή προς την οποία κατευθύνεται το μεγαλύτερο ποσοστό της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας είναι η Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, περιοχή εξάλλου της οποίας οι χώρες αποτελούν την πιο πρωταρχική προτεραιότητα της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας τα τελευταία χρόνια.

Τα κίνητρα που ωθούν τη χώρα μας να επικεντρώνει την χορήγηση αναπτυξιακής βοήθειας – και άλλες επίσημες ροές προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης μπορούν να συνοψιστούν:

- Να συμβάλει η Ελλάδα στην πολιτική κοινωνική και οικονομική σταθεροποίηση των χωρών της Ν.Α Ευρώπης. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται αποτελεσματικά στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής. Στα πλαίσια αυτά η Ελλάδα ενίσχυσε τους πολιτικούς και οικονομικούς δεσμούς της με τις χώρες της Ν.Α Ευρώπης συμμετέχοντας και υποστηρίζοντας τις οικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα και προωθώντας το κύριο βάρος της αναπτυξιακής της βοήθειας προς τις χώρες αυτές όχι μόνο για λόγους πολιτικούς αλλά και για λόγους οικονομικούς δεδομένου ότι δημιουργείται το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη των οικονομικών συναλλαγών. Η οικονομική ανασυγκρότηση αποτελεί δε αναγκαία προϋπόθεση για τη μείωση των εθνικών και πολιτικών εντάσεων στην περιοχή, εντάσεων που όποτε ξέφυγαν από κάθε έλεγχο είχαν άμεσες και αρνητικές συνέπειες για την Ελλάδα. Η σταθεροποίηση αυτή και η μετεξέλιξη των χωρών αυτών σε νέους δυναμικούς πολιτικούς και οικονομικούς εταίρους της Ελλάδας δεν αποτελεί σημαντικό στόχο μόνο της οικονομικής διπλωματίας της Ελλάδας αλλά και ύψιστη προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής της. Η περιοχή αυτή αποτελεί τον «φυσικό περίγυρο» της Χώρας και η σταθερότητά της ενέχει τεράστια σημασία για την ελληνική εξωτερική πολιτική. Γι' αυτό το λόγο ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής διμερούς βοήθειας αφορά δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης που υλοποιήθηκαν από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που συμμετέχουν στις πολυεθνικές δυνάμεις που βρίσκονταν στην Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στο Κοσσυφοπέδιο και στην πΓΔΜ, ενώ παράλληλα αφορούν δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν την αποκατάσταση οδικών δικτύων, γεφυρών και δημοσίων κτιρίων, την κατασκευή στρατοπέδων για πρόσφυγες και τη μεταφορά και διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας. Η έναρξη υλοποίησης του ΕΣΟΑΒ δίνει μια ποσοτική αλλά και ποιοτική αναβάθμιση της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στην περιοχή που θα συμβάλει όχι μόνο στη σταθεροποίηση των χωρών αυτών αλλά και στην οικονομική τους ανάπτυξη.
- Να αναδείξει τον ηγετικό και εποικοδομητικό ρόλο που η Ελλάδα μπορεί να διαδραματίσει στη σταθεροποίηση του ευρύτερου χώρου της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης

και του Ευξείνου Πόντου. Ο ρόλος αυτός δύναται να εδραιωθεί αφενός μέσα από την συνδρομή στην εδραίωση πολιτικής σταθερότητας στις υπό μετάβαση χώρες και αφετέρου μέσα από την καλλιέργεια ενός κλίματος εμπιστοσύνης. Η Ελλάδα ως χώρα της περιοχής και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στέκεται αρωγός των προσπαθειών που οι χώρες αυτές καταβάλλουν είτε για την ένταξή τους στην ΕΕ είτε για την προώθηση των σχέσεων τους με τη ΕΕ μέσω της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ), το θεσμικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή πορεία των Δυτ. Βαλκανίων μέχρι τη μελλοντική τους ένταξη. Η Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Προεδρία της στην ΕΕ επέτυχε το 2003 τη μετεξέλιξη της ΔΣΣ μέσω του εμπλουτισμού της με προενταξιακά στοιχεία, όπως η δημιουργία "Ευρωπαϊκών Εταιρικών Σχέσεων", κατά το πρότυπο των εταιρικών σχέσεων με τις υποψηφίες χώρες, η ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων, με σκοπό την πολιτική επένδυση της ΔΣΣ και την προβολή της σε επικοινωνιακό επίπεδο, Άλλα στοιχεία που εμπλουτίζουν τη ΔΣΣ είναι η δυνατότητα πρόσβασης των χωρών των Δυτ. Βαλκανίων σε κοινοτικά προγράμματα (π.χ. Tempus, Socrates/Erasmus κ.λ.π.) κατά το πρότυπο των υποψηφίων χωρών, η θέσπιση σειράς μέτρων για αναβαθμισμένη υποστήριξη οικοδόμησης θεσμών όπως, η επέκταση του θεσμού των διδυμοποιήσεων (twinning) και της δράσης του ΤΑΙΕΧ (Technical Assistance Information Exchange Office), η δυνατότητα συμμετοχής ελληνικών εταιριών σε μειοδοτικούς διαγωνισμούς των προγραμμάτων PHARE, ISPA, SAPARD, TACIS MEDA, η προσχώρηση των χωρών της περιοχής στον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις καθώς και η έναρξη τακτικού οικονομικού διαλόγου κάθε χώρας της περιοχής με την ΕΕ.

- Να υποβοηθήσει στην ανάπτυξη όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομικής συνεργασίας. Η ευρύτερη περιοχή της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου εκτός από την έντονη περίοδο εθνικιστικών εξάρσεων, την παραβίαση βασικών δικαιωμάτων των μειονοτήτων και διεξαγωγής ενόπλων συρράξεων με κύριο επίκεντρο την τέως Γιουγκοσλαβία, βίωσε την ίδια περίοδο κατά τη δεκαετία του '90 την ανάπτυξη πολλών περιφερειακών συνεργασιών με κύριο άξονα την οικονομική συνεργασία. Σ' αυτές περιλαμβάνονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες: Η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SEECF), το Σύμφωνο Σταθερότητας (Stability Pact for South-eastern Europe), τα τριμερή σχήματα συνεργασίας και *fora* των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης, όπως μεταξύ της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, της Τουρκίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας, της Ελλάδας, Αλβανίας πΓΔΜ και της Ελλάδας, Τουρκίας και Βουλγαρίας, η Πρωτοβουλία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SECI), ο Οργανισμός Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (ΟΣΕΠ), η Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA), η Κεντρο-ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία (CEI), η Πρωτοβουλία Αδριατικής-Ιονίου, η Διαδικασία Συνεργασίας των χωρών του Δούναβη. Η Ελλάδα σ' όλες αυτές τις περιφερειακές συνεργασίες συμμετέχει και είναι δραστήριο μέλος με την εξαίρεση της Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης, της Κεντρο-ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας και της διαδικασίας Συνεργασίας των χωρών του Δούναβη. Από τις παραπάνω πρωτοβουλίες, δύο κυρίως αφορούν αποκλειστικά τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και ως εκ τούτου αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας εκ μέρους της Ελλάδας: η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και το Σύμφωνο Σταθερότητας, μια πολυμερής πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε μια προσπάθεια να εμπεδωθεί η ειρήνη, η δημοκρατία, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η οικονομική ευημερία. Η Ελλάδα την περίοδο 2002-2003 έχει στηρίξει οικονομικά τις παρακάτω πρωτοβουλίες του Συμφώνου Σταθερότητας: το Γραφείο για Θέματα Ισότητας στα Σκόπια (1η Τράπεζα Εργασίας) με 100,000 ευρώ, τη Στέγη Προστασίας Θυμάτων Παράνομης Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων στο Βελιγράδι (3η Τράπεζα Εργασίας) με 100, 000 ευρώ, το Κέντρο για την Δημοκρατία και την Συμφιλίωση στην Ν/Α Ευρώπη για την οργάνωση συνεδρίου στα πλαίσια της Πρωτοβουλίας Συμφιλίωσης τον Απρίλιο του 2003, το German Marshall Fund

(Αμερικανική Αναπτυξιακή Οργάνωση) για τα Βαλκάνια για την οικονομική στήριξη περιφερειακών προγραμμάτων με 750,000 ευρώ.

1.4.2.2

Οι στόχοι της πολιτικής της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη

Η διμερής αναπτυξιακή βοήθεια αποτελεί ένα απαραίτητο μέσο για την ενίσχυση της προσπάθειας ενσωμάτωσης των υπό μετάβαση χωρών στην οικονομία της αγοράς και κατ'επέκταση την προώθηση των ελληνικών στόχων που συνδέονται άρρηκτα με την εδραίωση συνεργατικών σχέσεων με τις αποδέκτριες χώρες .

Οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή εστιάζονται:

- στην ενίσχυση και δημιουργία ισχυρών δημοκρατικών θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους δικαίου,
- στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των υποδομών, στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους αλλά και την εξάλειψη του φαινομένου της φτώχειας και την αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων,
- στην προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων,
- στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Διοίκησης,
- στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελούμενων κρατών. Οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται αποτελεσματικότερα στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής.

Η στρατηγική αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος δίνει προτεραιότητα σε έξη χώρες της περιοχής: Αλβανία, ΟΔΓ (Σερβία, Μαυροβούνιο, Κοσσυφοπέδιο), Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, πΓΔΜ και Ρουμανία. Οι χώρες αυτές επιλέχθηκαν επειδή υπέστησαν τις δυσμενέστερες επιπτώσεις από τις αλληπάλληλες κρίσεις που έπληξαν την περιοχή, με αποτέλεσμα να απολέσουν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής τους και να παρουσιάσουν σημαντικά ελλείμματα στους προϋπολογισμούς και τα ισοζύγια πληρωμών τους.

Για την επίτευξη, ωστόσο, αυτών των στόχων είναι αναγκαίο να ληφθούν μια σειρά μέτρων στις χώρες της περιοχής με τη βοήθεια της Ελλάδας. Τα μέτρα αυτά αναφέρονται:

A) στην συμπλήρωση της παρεχομένης από την Ελλάδα αναπτυξιακής βοήθειας με άλλους πόρους που οι χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης χρησιμοποιούν για την ανάπτυξή τους. Για το λόγο αυτό η ελληνική αναπτυξιακή πολιτική προς τη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης έχει προσανατολισθεί με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αποδέκτριας χώρας, όπως αυτές αναφέρονται στις αντίστοιχες τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές.

B) στην υιοθέτηση διαφανών διαδικασιών αναφορικά με τους τρόπους επιλογής των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας που θα χρηματοδοτηθούν καθώς και του τρόπου αξιολογήσεώς τους.

Την περίοδο 1997-2001, παρά το γεγονός ότι πολεμικές συρράξεις, πολιτικές διαφορές και εσωτερική οικονομική αστάθεια δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη οικονομικών σχέσεων μ' όλες τις χώρες, σημαντικό ρόλο στην όλη προσπάθεια επίτευξης των στόχων της ελληνικής αναπτυξιακής πολιτικής στην περιοχή διαδραμάτισαν οι δράσεις του πρώτου μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος 1997-2001 (1^ο ΠΠΑΣΒΕ). Σημαντική πρόοδος κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής σημειώθηκε στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων, της διακίνησης εργατικού δυναμικού και της τεχνικής συνεργασίας. Η παγίωση της ειρήνης στην ΟΔΓ και η βελτίωση των σχέσεων με την Αλβανία και την πΓΔΜ - παρά την εθνοτική διαμάχη που ξέσπασε κατά το 2001 στη τελευταία - συνέβαλαν ουσιαστικά στην ενδυνάμωση της οικονομικής συνεργασίας με τις χώρες αυτές.

1.4.2.3

Το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)

Η Ελλάδα, υπηρετώντας με συνέπεια και συνέχεια το στόχο της ανάπτυξης της σταθερότητας και της ευημερίας στα Βαλκάνια με κατεύθυνση την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού των χωρών της Βαλκανικής, είχε ήδη από το 1999 αρχίσει να επεξεργάζεται το ΕΣΟΑΒ, το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων και πιο συγκεκριμένα προς τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την ΠΓΔΜ, τη Γιουγκοσλαβία, τη Βοσνία- Ερζεγοβίνη, την Αλβανία. Το ΕΣΟΑΒ άρχισε να υλοποιείται μετά τη ψήφιση του Νόμου 2996/2002. Σκοπός των χρηματοδοτήσεων στα πλαίσια του ΕΣΟΑΒ είναι κυρίως, ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η πρωτότυπη των παραγωγικών επενδύσεων, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και αυτοδιοίκησης, η στήριξη των δημοκρατικών θεσμών και ιδιαίτερα η συνεργασία των Κοινοβουλίων, η στήριξη του κράτους δικαίου, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, η αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων και η κατάρτιση του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελούμενων κρατών

Το ΕΣΟΑΒ το οποίο προβλέπει ο Νόμος 2996/2002 (ΦΕΚ 62/Α/28-3-2002) αποτελεί τον βασικό μοχλό μιας συγκεκριμένης και συστηματικά σχεδιασμένης αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας προς έξι κράτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η οποία :

- α) εντάσσεται στις κατευθύνσεις που προκύπτουν από τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Επιτροπή Αναπτυξιακής Συνεργασίας (DAC) του ΟΟΣΑ, και
- β) αναπτύσσεται σε συνέργια με το συμβατικό πλαίσιο και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή (Stability Pact, Stabilisation and Association Process - Stabilisation and Association Agreements, European Agency For Reconstruction κ.α). Το ΕΣΟΑΒ θα αποτελέσει την αιχμή του δόρατος του 2ου Μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδας 2003-2007.

. Για τη γεωγραφική κατανομή των πόρων του ΕΣΟΑΒ ελήφθησαν υπόψη τα παρακάτω:

- Οι ζημιές και οι επιπτώσεις των ζημιών από τις εχθροπραξίες,
- Οι ανάγκες υποδομών – προϋπολογισθείσες ή μη,
- Τα ήδη δαπανηθέντα από την Ελλάδα κονδύλια,
- Το ύψος των εισροών ξένων κεφαλαίων,
- Το επίπεδο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ,
- Η δυνατότητα απορρόφησης κονδυλίων αναπτυξιακής συνεργασίας με βάση το ΑΕΠ.

Ο προϋπολογισμός του ΕΣΟΑΒ ανέρχεται στο ποσό των 550 εκατομμυρίων ευρώ για την πενταετία 2003-2007.

Το ΕΣΟΑΒ δεν είναι μόνον ένα εργαλείο προώθησης των στόχων που τίθενται για την ευρύτερη εξυπηρέτηση της ανάπτυξης και της ευημερίας στα Βαλκάνια. Ταυτοχρόνως, στη βούληση του ασκούντος τη συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία συμπεριλαμβάνεται και η ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων σχεδίασης και υλοποίησης έργων και δράσεων με βάση την αρχή της συνέργιας μεταξύ φορέων δημόσιας εξουσίας (κράτους), ιδιωτών (επιχειρήσεων), και της κοινωνίας των πολιτών (ΜΚΟ). Συνεπώς, η δια του ΕΣΟΑΒ συνεργασία αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, να αποτελέσει πεδίο άσκησης και μίαθησης για την οικοδόμηση ισχυρών και ανοικτών κοινωνιών, όπου οι αρχές της συνεννόησης και της συνεργασίας θα εγγυώνται την ειρήνη και την ευημερία στην περιοχή.

Για την ουσιαστική προώθηση του στόχου της σταθερότητας, της ευημερίας και του εκσυγχρονισμού είναι απαραίτητη η διενέργεια επενδύσεων σε στρατηγικά έργα υποδομών

(μεταφορές, ενέργεια, περιβάλλον), καθώς επίσης και στην αναδιοργάνωση των δομών και θεσμών της Δημόσιας Διοίκησης, στη στήριξη των δημοκρατικών θεσμών και ιδιαίτερα στη συνεργασία των Κοινοβουλίων, στη στήριξη του κράτους δικαίου, στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και στην αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων. Σημαντικό στοιχείο αποτελούν και οι δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο των εργαζομένων στη Δημόσια Διοίκηση, όσο και του ευρύτερου εργατικού και επιστημονικού δυναμικού. Όλα αυτά αποτελούν, επιπρόσθετα, κρίσιμους παράγοντες για την προσέλκυση των απαραίτητων ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων ανταγωνιστικότητας και θέσεων απασχόλησης των Βαλκανικών κρατών.

Η χρηματοδότηση παρέχεται στο δημόσιο τομέα των έξι κρατών και σε ιδιωτικές ή δημόσιες επιχειρήσεις, σε κοινωφελή ιδρύματα και σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που έχουν την έδρα τους ή δραστηριοποιούνται σ' αυτές.

Ως μορφές οικονομικής στήριξης κάθε επιλέξιμου φορέα για τις δαπάνες νοούνται κυρίως:

- Η δωρεάν παροχή κεφαλαίων,
- Η καταβολή μέρους των τόκων για την εξυπηρέτηση δανείων, που συνάπτονται για την πραγματοποίηση των σκοπών της αναπτυξιακής βοήθειας,
- Η δωρεάν κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Προγράμματος Οικονομικής Συνεργασίας,
- Η συμμετοχή αυτοτελώς ή σε συνεργασία με χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού, σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

Στην κατά τα ανωτέρω οικονομική υποστήριξη είναι δυνατόν να συμμετέχουν και άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμοί και θεσμοί περιφερειακής συνεργασίας.

Οι αναγκαίοι εθνικοί πόροι χρηματοδότησης του ΕΣΟΑΒ προέρχονται κυρίως από:

- τα Κονδύλια του Προγράμματος της Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας,
- τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, που εγγράφονται και βαρύνουν τους ετήσιους προϋπολογισμούς του Υπουργείου Εξωτερικών και άλλων Υπουργείων.
- Πόρους νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο δημόσιο τομέα.

Το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος του ΕΣΟΑΒ δεν μπορεί να ξεπερνά κατ' ανώτατο όριο, σε ποσοστό 3% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου.

Το κύριο μέρος των χρημάτων (το 79%) μέσω των οποίων χρηματοδοτείται το πρόγραμμα, δίδεται απ' ευθείας για τις δημόσιες επενδύσεις των επωφελούμενων χωρών. Η Ελλάδα παρακολουθεί απλώς, μαζί με τις χώρες αυτές την εφαρμογή του ΕΣΟΑΒ στην πράξη. Το 20% των 550 εκατομμυρίων ευρώ του ΕΣΟΑΒ θα προωθηθεί στις επωφελούμενες βαλκανικές χώρες από την Ελλάδα μέσω της συγχρηματοδότησης ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων στον αγροτικό τομέα, καθώς και σ' αυτόν της μεταποίησης.

Γι αυτό το λόγο το ΕΣΟΑΒ προβλέπει την ένταξη και χρηματοδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Ειδικότερα προβλέπει την ένταξη στο ΕΣΟΑΒ επενδύσεων του ν. 2601/1998 ενώ καθιερώνει τη δυνατότητα παρέκκλισης από τις διατάξεις του νόμου αυτού ως προς τα κριτήρια, διαδικασίες, προθεσμίες κ.λ.π. των επενδύσεων που εντάσσονται στο ΕΣΟΑΒ. Πιο συγκεκριμένα έχει καθοριστεί με Υπουργική Απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας Χρ. Παύλα (Απόφαση 169579/2002 Φ.Κ.Κ 670/Β'/20-5-2002) ότι το ελάχιστο ύψος των επιχορηγούμενων επενδύσεων που πραγματοποιούνται στην μεταποίηση μόνο για ίδρυση παραγωγικών μονάδων καθορίζεται στα 800.000 ευρώ ενώ το μέγιστο στα 5.000.000, ενώ εκείνες που πραγματοποιούνται σε γεωργικές επιχειρήσεις θερμοκηπιακού τύπου, σε κτηνοτροφικές επιχειρήσεις (ημι-)εσταβλισμένου τύπου και σε αλιευτικές επιχειρήσεις

(υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας καθορίζεται ως ελάχιστο ύψος οι 300.000 ευρώ και ως μέγιστο το 1.500.000 ευρώ. Δικαίωμα υποβολής αιτήσεων έχουν:

α) Παλαιές και νέες εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη ισχύουσα νομοθεσία στις ανωτέρω χώρες και

β) Εταιρείες που θα συσταθούν με βάση την ισχύουσα νομοθεσία στις ανωτέρω χώρες. Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αιτήσεων και παροχής κινήτρων, οι φορείς για επενδύσεις επέκτασης και εκσυγχρονισμού υφισταμένων μεταποιητικών επιχειρήσεων. Ωστόσο οι ήδη υφιστάμενες επιχειρήσεις στην αλλοδαπή έχουν δικαίωμα υπαγωγής στις διατάξεις του Ν. 2601/98, για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων ίδρυσης νέων αυτοτελών μονάδων παραγωγής ακόμη και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις τους. Ο περιορισμός που αφορά στην ίδρυση νέων παραγωγικών μονάδων δεν ισχύει στην περίπτωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον αγροτικό τομέα.

Οι αιτήσεις για την κατά τα ανωτέρω συγχρηματοδότηση υποβάλλονται ήδη από την 1η Ιουλίου 2002, χωρίς να υπάρχει καταληκτική προθεσμία υποβολής και η καταβολή της επιχορήγησης, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 30% των ενισχυμένων δαπανών το κόστος των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια που έχουν τεθεί, θα πραγματοποιείται και σε μια δόση μετά τη δημοσίευση της περίληψης της απόφασης πιστοποίησης της ολοκλήρωσης της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας.

Μέχρι το τέλος του 2002 είχαν ήδη υποβληθεί 24 προτάσεις από επιχειρηματικούς φορείς και έκτοτε ο ρυθμός υποβολής τους επιταχύνθηκε με αποτέλεσμα ήδη να έχουν εγκριθεί και πραγματοποιούνται είκοσι εννέα (29) τέτοιες ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις. Ο δε ρυθμός κατάθεσης και νέων αιτήσεων είναι ικανοποιητικός, πράγμα που φανερώνει ότι το ΕΣΟΑΒ, ως προς αυτήν του την πτυχή, εξελίσσεται αποτελεσματικά. Αξίζει να σημειωθεί, πως πολλές από αυτές τις επενδύσεις (οι δεκατέσσερις από τις είκοσι εννέα) προέρχονται από τη Βόρειο Ελλάδα.

Για την εφαρμογή του κύριου μέρους του ΕΣΟΑΒ (δηλαδή το 79% των 550 εκατομμυρίων Ευρώ) η ελληνική κυβέρνηση προέβη στις εξής ενέργειες:

Α. Συγκρότηση με Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και των Εξωτερικών (Απόφαση αριθ. 968- Αριθ. ΦΕΚ 563 της 8 Μαΐου 2002) σε σώμα και θέσπισε τον κανονισμό λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης ορίστηκε ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και μέλη οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων Εξωτερικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Μακεδονίας- Θράκης. Βασικά καθήκοντα της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι:

- να εισηγείται στον Υπουργό Εξωτερικών τη σύναψη κάθε προγράμματος
- να αξιολογεί τις προτάσεις έργων και δράσεις κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας και να εισηγείται αιτιολογημένα προς τον Υπουργό Εξωτερικών την ένταξη και χρηματοδότησή τους ή την απόρριψή τους. Επειδή, δε κρίθηκε ότι για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του ΕΣΟΑΒ θα έπρεπε να υπάρξει ουσιαστική συμμετοχή των φορέων της Θεσσαλονίκης στις διαδικασίες επιλογής και παρακολούθησης των χρηματοδοτούμενων έργων, στα πλαίσια που έχει η Επιτροπή να ζητά κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τις εξειδικευμένες απόψεις άλλων αρμόδιων δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικών, αποφασίστηκε ότι ο φορέας που θα αναλάβει με την ιδιότητα του τεχνικού συμβούλου / εμπειρογνώμονα να έχει εγκατάσταση / έδρα, όπως και φυσική παρουσία στη Θεσσαλονίκη και να εκπροσωπεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό την επιχειρηματική κοινότητα της Θεσσαλονίκης.

- να παρακολουθεί την εξέλιξη της υλοποίησης κάθε Προγράμματος. Μπορεί επίσης, κατά την αξιολόγηση του Προγράμματος να εισηγηθεί προς τον Υπουργό Εξωτερικών την τροποποίησή του ή του Παραρτήματός του, μέσα στα όρια των πόρων που έχουν εγκριθεί, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την ομαλή απορρόφησή τους ή για την επίτευξη των στόχων του. Μπορεί, επίσης, - να εισηγηθεί τη διακοπή χρηματοδότησης ενός έργου ή δράσεως και την αξίωση για επιστροφή των ήδη καταβληθέντων πόρων. Πιο συγκεκριμένα κατά την υλοποίηση κάθε συγκεκριμένου έργου ή δράσης η Επιτροπή Παρακολούθησης αξιολογεί: πρώτον, την υλοποίηση των στόχων του, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις της Β1 Διεύθυνσης Διμερών Οικονομικών Σχέσεων με Γειτονικές και Μεσογειακές χώρες του Υπουργείου Εξωτερικών, δεύτερον, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος και την επάρκεια των προβλεπόμενων πόρων κάθε έργου ή δράσης, σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβάλλει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, να συντάσσει ετήσια Έκθεση για την εξέλιξη κάθε Προγράμματος, την οποία απευθύνει προς τη Βουλή των Ελλήνων και τον Υπουργό Εξωτερικών.

Ως έδρα της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει οριστεί η Θεσσαλονίκη. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες στη Θεσσαλονίκη. Σε επείγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή συνεδριάζει εκτάκτως στην Αθήνα, κατόπιν προκλήσεως των μελών της αιτιό τον Πρόεδρο ή κατόπιν αίτησης της πλειοψηφίας των μελών της.

Μέχρι το τέλος του 2002 είχαν πραγματοποιηθεί τέσσερις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης στη διάρκεια των οποίων συζητήθηκαν οι πρώτες επίσημες προτάσεις που υποβλήθηκαν από τους Εθνικούς Συντονιστές των ληπτηρών χωρών για χρηματοδότηση έργων και δράσεων, καθώς και το ζήτημα πρόσληψης του τεχνικού συμβούλου από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Βαλκανικού Προγράμματος (ΕΣΟΑΒ). Η Επιτροπή Παρακολούθησης προέγκρινε την επιχορήγηση με ποσό 9.390.240 ευρώ την ανακατασκευή / ανακαίνιση του Κυβερνητικού Κτιρίου 3 του οικοδομικού συγκροτήματος των Κοινών Θεσμών στο Σεράγεβο και εγκρίθηκε προκαταβολή ύψους 2.000.000 ευρώ, το οποίο βρίσκεται στη διάθεση του υπολόγου μέχρι να συμπληρωθούν από τη βοσνιακή πλευρά τα τεχνικά στοιχεία του έργου που λείπουν. Το έργο αυτό έχει ιδιαίτερη συμβολική σημασία διότι αποδίδει το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων καθώς το κτίριο είχε καταστραφεί κατά τη διάρκεια του πολέμου στη Βοσνία- Ερζεγοβίνη.

Β. Προχώρησε στη σύναψη διμερών συμφωνιών (Πρόγραμμα Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας) με κάθε χώρα που εντάσσεται στο Σχέδιο. Οι Συμφωνίες αυτές συνιστούν μέσα ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας και διαπνέονται από εξής θεμελιώδεις αρχές: την αρχή του σεβασμού της κυριαρχίας των μερών, την αρχή της διαφάνειας, την αρχή της αποτελεσματικότητας και την αρχή της εταιρικής σχέσης, η οποία συνιστά η αναπτυξιακή βοήθεια να χορηγείται με βάση τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών, κι όχι απλώς βάσει των προτεραιοτήτων της δότριας χώρας, εν προκειμένω της Ελλάδας.

Στις συμφωνίες αυτές υπάρχει η δέσμευση ότι η Ελλάδα θα σέβεται τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την ιδιότητά της ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι τα έργα και οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται θα είναι σύμφωνες με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την περιβαλλοντική προστασία, την ισότητα των φύλων, τις μεταφορές, τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα (TREN), τον ανταγωνισμό καθώς και τις κρατικές προμήθειες. Οι Συμφωνίες αυτές για τα Προγράμματα Αναπτυξιακής Συνεργασίας περιλαμβάνουν:

• Τους τομείς και το χρονοδιάγραμμα κατανομής τους. Σ' όλες τις Συμφωνίες έχουν προσδιοριστεί ως τομείς στόχοι οι ακόλουθοι:

- α) Εκσυγχρονισμός υποδομών και ιδιαίτερα στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών,
- β) Προώθηση παραγωγικών επενδύσεων,
- γ) Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης και αυτοδιοίκησης
- δ) Υποστήριξη δημοκρατικών θεσμών / συνεργασία Κοινοβουλίων,
- ε) Υποστήριξη του κράτους δικαίου και του κράτους προνοίας,
- στ) Αντιμετώπιση οικονομικών ανισοτήτων,
- ζ) Υποστήριξη της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης του διοικητικού και των επιστημονικού δυναμικού.

Όλα, επίσης, τα προγράμματα σύμφωνα με την παραπάνω κατάταξη της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας κατά τομέα προορισμού δύνανται να παρέχουν βοήθεια στους ακόλουθους τομείς, υπό τον όρο ότι εξυπηρετούνται οι στόχοι του ΕΣΟΑΒ:

- α) κοινωνική υποδομή και κοινωνικές υπηρεσίες, δηλαδή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη του επιπέδου διαβίωσης και του ανθρώπινου δυναμικού της κάθε μιας επωφελούμενης χώρας.
- β) οικονομική υποδομή και υπηρεσίες, δηλαδή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των δικτύων, της υποδομής και των υπηρεσιών που θα στηρίξουν την οικονομική δραστηριότητα
- γ) τομείς παραγωγής, δηλαδή δραστηριότητες που συνεισφέρουν σε ολόκληρη την σειρά παραγωγικών τομέων,
- δ) οριζόντια έργα, δηλαδή προγράμματα τα οποία θα καλύψουν περισσότερους από έναν τομείς.

Ήδη έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία κύρωσης τόσο από την Ελλάδα όσο και από τις λήπτριες χώρες όλων των διμερών συμφωνιών.

• Το σύνολο των πόρων που διατίθενται σε ευρώ για κάθε επωφελούμενο κράτος. Οι πόροι αυτοί για την πενταετή περίοδο 2003-2007 για κάθε κράτος έχουν προσδιοριστεί ως εξής σε τιμές ευρώ του 2002 ως εξής:

Βουλγαρία	54.290.000
Ρουμανία	70.430.000
ΠΓΔΜ	74.840.000
Αλβανία	49.890.000
Σερβία-Μαυροβούνιο	250.000.000
Σερβία	232.500.000
Μαυροβούνιο	17.500.000
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	19.530.000

Σύμφωνα με το 2ο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας, οι πιστώσεις που έχουν διατεθεί κατ' έτος προς κάλυψη της χρηματοδότησης του ΕΣΟΑΒ έχουν σε ευρώ ως εξής:

2003	103.946.000
2004	118.296.000
2005	128.016.000
2006	103.636.000
2007	96.106.000

Από το συνολικό ποσό που προβλέπεται για κάθε χώρα είκοσι (20%) θα διατεθεί από το Ελληνικό Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις σύμφωνα με τους αντικειμενικούς σκοπούς που έχει θέσει η κάθε Συμφωνία. Από το συνολικό προϋπολογισμό για κάθε χώρα, ένα ποσοστό 79% θα αφορά έργα επισήμως προτεινόμενα από την κυβέρνηση της κάθε επωφελούμενης χώρας.

Στη χρηματοδότηση των έργων και των δράσεων του κάθε Προγράμματος μπορούν να συμμετάσχουν άλλες χώρες ή οι διεθνείς οργανισμοί και τα ιδρύματα περιφερειακής συνεργασίας. Η συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη θα πρέπει να αφορά διακεκριμένους τομείς. Η σώρευση, όμως, της οικονομικής υποστήριξης στο πλαίσιο του ΕΣΟΑΒ και άλλων χρηματοδοτικών πηγών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 90% του συνολικού κόστους του έργου.

- Τους όρους, τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής των δράσεων, που προτείνονται για ένταξη.
- Το ποσοστό του κόστους των δράσεων, που χρηματοδοτείται από τους πόρους του ΕΣΟΑΒ. Το ποσοστό βοήθειας για αυτά τα έργα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% του συνολικού κόστους των εγκεκριμένων έργων. Σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις, δεόντως αιτιολογημένες, το ποσοστό μπορεί να φθάσει το 100% του συνολικού κόστους του έργου.
- Τις επιλέξιμες αρχές εκτέλεσης έργων ή δράσεων, τις διαδικασίες και τους όρους ανάθεσης από τις επωφελούμενες χώρες.
- Τον τρόπο, τη διαδικασία και τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης των έργων ή δράσεων.
- Τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση όρων του Προγράμματος συνεπάγεται την επιστροφή της χρηματοδότησης και τους σχετικούς με την επιστροφή αυτή τρόπους και διαδικασίες.
- Τον τρόπο, τη διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης και τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης των έργων ή δράσεων.

Ήδη η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ έχει αποδεχθεί είκοσι τρία έργα που εντάσσονται στις επίσημες προτάσεις Εθνικών Συντονιστών - τα έργα του δημόσιου τομέα - που αποτελούν και τον κύριο κορμό του ΕΣΟΑΒ. Μεταξύ αυτών των έργων συμπεριλαμβάνονται: η ανακατασκευή- ανακαίνιση του κυβερνητικού κτιρίου 3 των Κοινών Θεσμών στο Σεράγεβο, η παροχή τεχνικής βοήθειας -εξοπλισμός γραφείο Εθνικού Συντονιστή στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, ο εκσυγχρονισμός του δασμολογικού συστήματος στη Βουλγαρία, ο εκσυγχρονισμός υποδομών μεταφοράς αερίου από τη Βουλγαρία προς την Ελλάδα, η ανακατασκευή αρδευτικού συστήματος στη Βουλγαρία, η δημιουργία συστήματος ελέγχου πληρωμάτων Κέντρου Άμεσης Βοήθειας στη Βουλγαρία, ο εξοπλισμός διαπεριφερειακού αντικαρκινικού Νοσοκομείου στη Βουλγαρία, η κατασκευή τμήματος του οδικού άξονα A III- 197 Gotse Delchev - Saloncha - Dospat, η αποκατάσταση, ανασυγκρότηση και εκσυγχρονισμός του λιμανιού Lom, στη Βουλγαρία, η κατασκευή Ενεργειακού Υποσταθμού - Vranje2 στη Σερβία- Μαυροβούνιο, ο εκσυγχρονισμός Συστήματος Αγωγών Διυλιστηρίων στο Nis Novi Sad Oil Διυλιστήριο στη Σερβία-Μαυροβούνιο, ανάπτυξη και ανασχεδιασμός Σταθμού Άμεσης Βοήθειας στον άξονα E-10 στη Σερβία- Μαυροβούνιο, η ανακατασκευή και επέκταση του Ινστιτούτου Υγείας στη

Podgorica στη Σερβία- Μαυροβούνιο, η κατασκευή εργατικών κατοικιών στη Σερβία-Μαυροβούνιο , η κατασκευή κτιρίου (residence Building) σε περιοχή Nis- Pantele και Nis-Pasi Poljana στη Σερβία- Μαυροβούνιο, η κατασκευή γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσεως (1400 KV) Skorje- Nis στην ΠΓΔΜ και η χρηματοδότηση δράσης που αφορά στην τεχνική υποστήριξη των ρουμανικών αρχών στο πλαίσιο του ΕΣΟΑΒ. Άλλες, επίσης, προτάσεις βρίσκονται στο στάδιο της προαξιολόγησης.

Γ. Ποσοστό 1% των ανωτέρω πόρων των έξι Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας προβλέπεται να βρίσκονται στη διάθεση της Ελληνικής Πρεσβείας στην κάθε επωφελούμενη χώρα για τη δημιουργία Ταμείου Μικρών Έργων . Αυτό το ταμείο, ειδικά, μπορεί να παρέχει υποστήριξη σε μικρά και κυρίως τεχνικά έργα, επείγουσας φύσεως και με άμεση επίδραση στην τοπική κοινότητα. Η διάθεση των πόρων εγκρίνεται από τον επικεφαλής της Ελληνικής Πρεσβείας ο οποίος διατηρεί την ευθύνη για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων και την παρακολούθηση της εφαρμογής των ενεργειών καθώς επίσης και για την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ. Ήδη μετά από την έκδοση σχετικής εγκυκλίου του Γενικού Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων έχουν δοθεί οι απαραίτητες επεξηγήσεις σχετικά με τις επιλογές και τους βασικούς προσανατολισμούς που πρέπει να έχουν αυτά τα έργα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων μικρών έργων που ήδη υλοποιούνται είναι η αποκατάσταση αποχετευτικών συστημάτων, η συγχρηματοδότηση δικτύου παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, πεζοδρομήσεις σε κεντρικές πόλεις, επισκευές κτιρίων σε πανεπιστήμια, σε Θεραπευτικά κέντρα κ.α.

2.	Αποδοτικότητα και Αποτελεσματικότητα της Βοήθειας και Αποτελέσματα
2.1	Δράσεις που ελήφθησαν για την υλοποίηση των αρχών της DAC για την αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας
2.1.1	Αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος (εσωτερική διαδικασία)

Το 2001 απετέλεσε το πέμπτο και τελευταίο έτος υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες για την έναρξη των αναγκαίων δράσεων για την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Η αξιολόγηση κρίθηκε αναγκαία όχι μόνο γιατί είναι σημαντικό για τη χώρα να γνωρίζει κατά πόσον υλοποιούνται οι στόχοι της εξωτερικής της πολιτικής και κατά πόσον τα χρήματα του έλληνα φορολογούμενου δαπανώνται αποτελεσματικά όσο και λόγω των διεθνών της δεσμεύσεων. Μετά την πλήρη ένταξη της Ελλάδος στη DAC η χώρα είναι υποχρεωμένη να παρουσιάζει εκτιμήσεις για την πορεία του Προγράμματος στα πλαίσια της σχετικής επιθεώρησης (Peer Review). Άλλωστε η υποχρεωτική διαδικασία αξιολόγησης για τα προγράμματα των 13 Φορέων υλοποίησης και για το σύνολο του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ έχει ενταχθεί στο εσωτερικό δίκαιο με το Άρθρο 20 του Ν. 2731/99.

Η διαδικασία ξεκίνησε από το ΥΠΕΘΟ θέτοντας τον προβληματισμό στα πλαίσια της Επιτροπής Παρακολούθησης και Διαχείρισης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ και ζητώντας εγγράφως από τους Φορείς υλοποίησης τη γνώμη τους, πως κατά την κρίση τους θα πραγματοποιείτο καλύτερα η αξιολόγηση των προγραμμάτων τους. Εκτός από τρεις Φορείς που απάντησαν ότι οι Υπηρεσίες τους επιχειρούν εσωτερικά μιας μορφής αξιολόγησης, με κάποιους σχετικούς δείκτες, όλοι οι υπόλοιποι δήλωσαν σχετική αδυναμία στο να προβούν και να εμπλακούν σε μια τέτοια διαδικασία. Ως αιτία αναφερόταν η έλλειψη αρκετού προσωπικού ή/και η έλλειψη σχετικής τεχνογνωσίας.

Με στόχο τη φερεγγυότητα και τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης επροτάθη από όλους του Φορείς το όλο εγχείρημα να αναληφθεί από ένα και μόνο αξιολογητή.

Οι προδιαγραφές του έργου της αξιολόγησης καθορίστηκαν με ιδιαίτερα αυστηρά κριτήρια και το 2001 το ΥΠΕΘΟ ανέθεσε το έργο της αξιολόγησης σε εξωτερικό ανεξάρτητο Γραφείο αξιολογητών που διαθέτει σχετική εμπειρία.

Μερικά από τα αρχικά συμπεράσματα της έκθεσης των αξιολογητών (η οποία είναι εν εξελίξει) είναι τα ακόλουθα:

1) Το βασικό πλαίσιο πολιτικής του ελληνικού προγράμματος καλύπτει τους στόχους της DAC

- 2) Η εφαρμογή του ελληνικού προγράμματος βοήθειας μέσω 13 φορέων δεν διευκολύνει σε αρκετές περιπτώσεις το συντονισμό τους
- 3) Υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση του συντονισμού με τις προσπάθειες άλλων δωρητών
- 3) Η αποτελεσματικότητα του προγράμματος, σε σχέση με τους στόχους της DAC, είναι ικανοποιητική.

2.1.2	Συμμετοχή στις διεθνείς διαδικασίες
--------------	--

Το 2001 στελέχη του ΥΠΕΘΟ συμμετείχαν στις συνεδριάσεις της Ομάδας Εργασίας της DAC του ΟΟΣΑ για την αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας καθώς και στην Ομάδα Ανωτέρων Στελεχών για την Αξιολόγηση της Αναπτυξιακής Συνεργασίας στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπου συζητώνται όλα τα θέματα που προκύπτουν σε πολυμερές επίπεδο σχετικά με την αξιολόγηση. Τα σημαντικότερα από τα ζητήματα που αφορούν την αξιολόγηση είναι η αναζήτηση νέων μεθόδων που θα ανταποκρίνεται στις εξελισσόμενες μορφές προγραμμάτων που υλοποιούνται, η προσπάθεια χρησιμοποίησης μιας κοινής μεθοδολογίας, οι συνεργασίες σε κοινές αξιολογήσεις θεματικές ή γεωγραφικές, η κοινή ορολογία, τα συνέδρια, τα επιμορφωτικά σεμινάρια, τα προβλήματα που ανακύπτουν κλπ.

2.1.3	Διαδικασία επιθεώρησης (Peer Review) της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος από την Development Assistance Committee (DAC)
--------------	---

Η Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ (DAC) αποτελεί διεθνή θεσμό και βήμα διαλόγου για τα σύγχρονα ζητήματα και προβλήματα πολιτικής στο χώρο της αναπτυξιακής βοήθειας, όπου οι δωρήτριες χώρες ανταλλάσσουν εμπειρίες πολιτικών για την αποτελεσματικότερη παροχή βοήθειας και στήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών για την καταπολέμηση της παγκόσμιας φτώχειας και την αειφόρο ανάπτυξη. Στην Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας συμμετέχουν είκοσι δύο χώρες (τα δεκαπέντε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες επτά αναπτυσσόμενες χώρες) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή).

Η διαδικασία επιθεώρησης (peer review) είναι μια μεγάλης σημασίας αξιολόγηση της διεθνούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας των κρατών-μελών της DAC. Το κάθε κράτος-μέλος της Επιτροπής επιθεωρείται κάθε τρία χρόνια από άλλα δύο κράτη-μέλη, έτσι ώστε «να βελτιώσει τις εθνικές και συλλογικές αναπτυξιακές προσπάθειες των μελών της DAC». Πρώτα, η χώρα υπό εξέταση υποβάλλει ένα μνημόνιο για τις πολιτικές και τα προγράμματά της. Στη συνέχεια, στελέχη της Γραμματείας της DAC επισκέπτονται την πρωτεύουσα της χώρας για να μιλήσουν με κυβερνητικούς αξιωματούχους, άλλα πολιτικά πρόσωπα, στελέχη της δημόσιας διοίκησης και εκπροσώπους Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Επίσης οργανώνονται επισκέψεις σε κράτη-αποδέκτες και αξιωματούχοι δύο «εξεταστριών χωρών» (examining countries) λαμβάνουν μέρος στην αποστολή. Κατόπιν, η Γραμματεία της DAC προετοιμάζει ένα προσχέδιο έκθεσης (draft report) το οποίο αποτελεί τη βάση για την επίσημη εξέταση από την ολομέλεια της DAC (που αποτελείται από ανώτερους δημοσίους υπαλλήλους από τις αντίστοιχες εθνικές κρατικές υπηρεσίες). Οι εξεταστές διευθύνουν μεν τη συζήτηση αλλά και άλλα μέλη της DAC μπορούν επίσης να παρέμβουν. Στα τέλη της συνάντησης, συμφωνείται ένα δελτίο τύπου και η έκθεση (peer review) της DAC δημοσιεύεται.

Η διαδικασία της επιθεώρησης για την Ελλάδα άρχισε το 2000, αμέσως μετά την επιτυχή ένταξη της χώρας στην DAC (Δεκέμβριος 1999). Κατά τη διετή διάρκεια της διαδικασίας επιθεώρησης πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στελεχών της Διεύθυνσης Επιθεώρησης της DAC στην Ελλάδα. Οι αξιωματούχοι της DAC συναντήθηκαν με στελέχη των Υπουργείων Οικονομίας και Εξωτερικών καθώς και άλλων φορέων που υλοποιούν προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι δύο χώρες που ανέλαβαν την εξέταση της Ελλάδας ήταν η Φινλανδία και η Ισπανία. Η χώρα-αποδέκτης που επιλέγηκε για την επίσκεψη πεδίου (field visit) ήταν η Αλβανία επίσκεψη στην τελευταία που πραγματοποιήθηκε το διάστημα 25-28 Ιανουαρίου 2002, αφού προηγήθηκε η επίσκεψη στην Αθήνα (29-31 Οκτωβρίου 2001). Η Έκθεση (Peer Review), με θετικά σχόλια για την ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια αλλά και υποδείξεις, δόθηκε στη δημοσιότητα το Μάρτιο του 2002 και υπάρχει στον δικτυακό τόπο της DAC (<http://www.oecd.org/dac>).

Από τα πολλά θετικά σχόλια της DAC αξίζουν να σημειωθούν τα κάτωθι:

- 1) Η DAC θεωρεί σημαντικό γεγονός την ένταξη της Ελλάδας ως το 23^ο μέλος της.
- 2) Η DAC επισημαίνει τα σημαντικά επιτεύγματα της χώρας στον τομέα αναπτυξιακής συνεργασίας και
- 3) Η DAC εκτιμά ότι η Ελλάδα έχει θέσει τις βάσεις ενός αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης της αναπτυξιακής βοήθειας που παρέχει.

Παράλληλα, η DAC προβαίνει και στην περίπτωση της Ελλάδας – όπως άλλωστε και όλων των κρατών-μελών της – και σε προτάσεις βελτίωσης του ελληνικού συστήματος παροχής βοήθειας:

- 1) Η DAC θεωρεί ότι ο αριθμός των φορέων υλοποίησης (9 Υπουργεία + 4 άλλοι δημόσιοι φορείς) της ελληνικής αναπτυξιακής συνεργασίας είναι μεγάλος και δυσχεραίνει το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ τους.
- 2) Η DAC πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να καθορίσει με μεγαλύτερη σαφήνεια τους στόχους της αναπτυξιακής της συνεργασίας, ιδιαίτερα με βάση τις αρχές της διεθνούς αναπτυξιακής κοινότητας (καταπολέμηση της φτώχειας).
- 3) Η DAC εκτιμά ότι ο αριθμός των υλοποιούμενων προγραμμάτων είναι μάλλον μεγάλος, με προφανείς επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα της χορηγούμενης βοήθειας.
- 4) Η DAC θεωρεί ότι η Ελλάδα θα πρέπει να εξετάσει τη δημιουργία μιας ισχυρής διοικητικής μονάδας για τη διαχείριση της αναπτυξιακής συνεργασίας, αυτόνομης από τις διοικητικές δομές που αφορούν τη διαχείριση της εμπορικής της πολιτικής.
- 5) Η DAC εκτιμά ότι η διαχείριση της αναπτυξιακής βοήθειας πρέπει να αποκεντρωθεί στις χώρες-αποδέκτες και προτείνει τη τοποθέτηση στις ελληνικές διπλωματικές αποστολές ανθρώπων ειδικευμένων σε ζητήματα αναπτυξιακής συνεργασίας.
- 6) Η DAC θεωρεί ότι καθώς η διαχείριση της πολυμερούς βοήθειας γίνεται από διαφορετικούς φορείς απ' ό,τι η διαχείριση της διμερούς βοήθειας δεν διευκολύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών.
- 7) Η DAC εκτιμά ότι η Ελλάδα θα πρέπει, ακολουθώντας την εμπειρία άλλων κρατών-δωρητών, να επανεξετάσει την αποτελεσματικότητα της χορήγησης υποτροφιών ως βασικού άξονα της αναπτυξιακής συνεργασίας της.
- 8) Η DAC εκτιμά ότι η Ελλάδα πρέπει να ενισχύσει τους μηχανισμούς αξιολόγησης της βοήθειας, συμπεριλαμβάνοντας μάλιστα και τις πολυμερείς δωρεές της (οι τελευταίες μπορεί να αξιολογηθούν σε συνεργασία με άλλους δωρητές).
- 9) Η DAC θεωρεί ότι η Ελλάδα θα πρέπει να καταβάλλει μεγαλύτερη προσπάθεια για το συντονισμό της βοήθειάς της με άλλους δωρητές, διμερείς και πολυμερείς.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι προτάσεις της DAC δεν έχουν τον χαρακτήρα υποδείξεων αλλά αποτελούν περισσότερο «μεταφορά τεχνογνωσίας» από την εμπειρία των

δωρητών της Δύσης. Ωστόσο, με την ανάληψη της διαχείρισης της ελληνικής διμερούς βοήθειας από το Υπουργείο Εξωτερικών (Οκτώβριος 2001) πολλές απ' αυτές τις προτάσεις έχουν ήδη υλοποιηθεί, όπως αυτό συμβαίνει και με όλες τις αξιολογούμενες χώρες - μέλη της DAC.